

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare, lag om avbytarservice för pälsdjursuppfödare, lag om försök med vikariehjälp för renskötare och lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare ändras. En husdjursföretagares rätt att få avbytarservice på grund av semester ökas med en dag så att semesterns längd är 26 dagar per kalenderår. Det föreslås likaså att en ny bestämmelse intas i lagen enligt vilken de kostnader som en lokal enhet har för läroavtalsutbildning som leder till avbytaryrke berättigar till ersättning av staten inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten för detta ändamål. Det föreslås dessutom att bestämmelserna om betalning och justering av förskotten på ersättningen av staten justeras.

I propositionen föreslås att en lag om avbytarservice för pälsdjursuppfödare stiftas. För pälsdjursuppfödare ordnas inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten avbytarservice för semester avgiftsfritt och för extraledighet mot en avgift. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer kalenderårsvis maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar.

Med pälsdjursuppfödare avses en person som är skyldig att teckna en i lagen om pension för företagare avsedd försäkring och har en sådan försäkring i kraft eller har lämnat in ansökan om försäkring och dessutom har en betydande uppgiftsandel av de dagliga göromål som hör till skötseln av pälsdjuren. Pälsdjursuppfödaren kan välja om han eller hon anlitar den service som den lokala enheten ordnar eller om han eller hon själv ordnar sina avbytartjänster varvid den lokala enheten betalar ersättning till honom eller henne för de kostnader detta ger upphov till. För att få avbytarservice måste pälsdjursuppfödaren och den pälsdjursuppfödning som han eller hon bedriver uppfylla vissa villkor som bland annat berör antalet pälsdjur.

Förvaltningen av avbytarservicen för pälsdjursuppfödare och ersättandet av kostnaderna för den ordnas i huvudsak på motsvarande sätt som i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare.

I propositionen föreslås att en lag om försök med vikariehjälp för renskötare stiftas. Försöket börjar från ingången av 2010 och pågår tre år. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) svarar för verkställigheten av det.

Försöket berör renskötare som har i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd så kallad obligatorisk LFÖPL-försäkring eller har lämnat in ansökan om försäkring och har minst 50 inräknade renar. Renskötaren skaffar själv en vikarie för sig då han eller hon på grund arbetsoförmåga som beror på sjukdom eller olycksfall behöver vikariehjälp för sina renskötselarbeten. Inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten betalar LPA i efterskott en ersättning till honom eller henne för de kostnader detta gett upphov till. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer kalenderårsvis maximiantalet vikariehjälpstimmar som kan ersättas. Ersättning kan på vissa villkor betalas för kostnader som orsakats av skötande av sådana vid tidpunkten för vikariehjälpens nödvändiga renskötselarbeten som renskötaren hade haft för avsikt att själv utföra för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning om han eller hon inte hade blivit arbetsoförmögen.

I propositionen föreslås att lagen om pension för lantbruksföretagare ändras så att de uppgifter som hänför sig till verkställigheten av avbytarservice för pälsdjursuppfödare och försöket med vikariehjälp för renskötare fogas till bestämmelsen om LPA:s uppgifter.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den. Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING.....	5
1. Inledning	5
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning och praxis.....	5
2.1.1. Avbytar-service för lantbruksföretagare	5
2.1.2. Avbytar-service för pälsdjursuppfödare och renskötare	6
2.2. Bedömning av nuläget	7
2.2.1. Avbytar-service för lantbruksföretagare	7
2.2.2. Avbytar-service för pälsdjursuppfödare.....	7
2.2.3. Avbytar-service för renskötare.....	8
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	8
3.1. Målsättning.....	8
3.2. De viktigaste förslagen.....	8
3.2.1. Avbytar-service för lantbruksföretagare	8
3.2.2. Avbytar-service för pälsdjursuppfödare.....	8
3.2.3. Försök med vikariehjälp för renskötare.....	9
4. Propositionens konsekvenser	10
4.1. Ekonomiska konsekvenser	10
4.2. Konsekvenser för myndigheterna	10
4.3. Samhälleliga konsekvenser	11
5. Beredningen av propositionen	11
6. Samband med andra propositioner.....	12
DETALJMOTIVERING.....	13
1. Motivering till lagförslagen.....	13
1.1. Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare	13
1.2. Lag om avbytar-service för pälsdjursuppfödare.....	14
1.3. Lag om försök med vikariehjälp för renskötare.....	28
1.4. Lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare....	35
2. Ikraftträdande.....	35
LAGFÖRSLAGEN.....	36
Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare.....	36
Lag om avbytar-service för pälsdjursuppfödare	38
Lag om försök med vikariehjälp för renskötare.....	49
Lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.....	53
BILAGA.....	54
PARALLELLTEXTER.....	54

Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare.....	54
Lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.....	57

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens II regering har antecknats följande mål för utveckling av avbytarserVICEN: Antalet semesterdagar för lantbruksföretagare utökas med en dag från ingången av 2008 och med ytterligare en dag från ingången av 2010. Regeringen börjar stegvis genomföra de förslag som framförts av arbetsgruppen för utveckling av avbytarserVICEN för lantbrukare. Ett avbytarssystem för pälstdjursuppfödare skapas och ett försök med vikariehjälp för renskötare genomförs.

Att utveckla avbytarserVICEN för lantbrukare fanns uppställt som mål även i programmet för statsminister Matti Vanhanens I regering. Av den orsaken tillsatte social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp för att utreda möjligheterna att utveckla avbytarserVICEN för lantbrukare. Arbetsgruppen gav sitt betänkande (SHM rapporter 2006:40) i juli 2006.

Under den föregående regeringsperioden uppstod även tryck på att utsträcka avbytarserVICEN systemet att även gälla pälstdjursuppfödare och renskötare. AvbytarserVICEN för pälstdjursuppfödare ordnades i form av ett pilotprojekt under åren 2003—2005 i kommunerna Korsnäs och Maxmo. Med anledning av de positiva erfarenheterna av projektet kontaktade de organisationer som representerar pälstdjursuppfödarna samt ledningen för försökskommunerna social- och hälsovårdsministeriet samt finansministeriet för att få till stånd ett lagstadgat avbytarserVICEN system för pälstdjursuppfödare. Renbeteslagsföreningen gjorde också förslag till social- och hälsovårdsministeriet för att få renskötarna delaktiga av avbytarserVICEN till den del som gäller vikariehjälp.

På uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet utredde LPA möjligheterna att utveckla avbytarserVICEN systemet i fråga om pälstdjursuppfödare och renskötare. Utredningen blev färdig i december 2005 (LPA:s publikationer 3/2005). För pälstdjursuppfödarnas del

konstaterades i utredningen att ett avbytarserVICEN system för pälstdjursuppfödare vore ytterst viktigt och vad beträffar de grundläggande villkoren för service borde systemet motsvara avbytarserVICEN systemet för lantbruksföretagare. När det gäller renskötare konstaterades i utredningen att renskötarna har ett stort behov av vikariehjälp samt att det gällande avbytarserVICEN systemet för lantbruksföretagare kan tas som utgångspunkt för avbytarserVICEN för renskötare.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens II regering utökades semestern för lantbruksföretagare med en dag från ingången av 2008. Dessutom genomfördes ett av de förslag som framförts av arbetsgruppen för utveckling av avbytarserVICEN för lantbrukare och som gick ut på att utsträcka rätten till vikariehjälp för deltagande i möte för en producentorganisations förtroendeorgan att även gälla en organisations möten på landskapsnivå. Tidigare kunde vikariehjälp fås bara för deltagande i riksomfattande eller internationella möten.

I propositionen föreslås att förverkligandet av regeringsprogrammet fortsätter så att antalet semesterdagar för lantbruksföretagare utökas med en dag från och med början av 2010. Dessutom realiserar avbytarserVICEN systemet för pälstdjursuppfödare och försöket med vikariehjälp för renskötare.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

2.1.1. *AvbytarserVICEN för lantbruksföretagare*

LantbruksavbytarserVICEN tjänster har förverkligats som en lagstadgad service sedan 1974. Den nuvarande lagen om avbytarserVICEN för lantbruksföretagare (1231/1996) och förordningen (1333/1996) har varit i kraft sedan ingången av 1997. I lagen avsedda avbytarserVICEN förmåner är lantbruksföretagarens rätt till

semester och vikariehjälp samt möjlighet att anlita avgiftsbelagd avbytarhjälp till subventionerat pris.

Rätt till semester har de som bedriver husdjursskötsel som huvudsyssla. Husdjursskötseln bör omfatta minst fyra i förordningen definierade husdjursenheter. Antalet semesterdagar är 25 per kalenderår och den avbytarservice som ges för den är avgiftsfri för mottagaren. 2008 uppgick antalet semesterberättigade lantbruksföretagare totalt till 29 537 och antalet avbytta semesterdagar var 715 182. Lantbruksföretagarna har i genomsnitt kunnat använda sina nuvarande 25 semesterdagar så gott som till hundra procent eftersom antalet semesterdagar per användare var 24,77 under år 2008.

LPA har ansvar för verkställigheten av avbytarservicen. Den lokala förvaltningen har ordnats heltäckande i hela landet genom uppdragsavtal som LPA ingått med 84 kommuner. Genom avtalet har kommunen förbundit sig att sköta ordnandet av servicen inom ett överenskommet område.

De kommuner som fungerar som lokala enheter får av statens medel en på kalkylmässiga grunder bestämd ersättning för sina förvaltningskostnader och en kostnadsbaserad ersättning för sina nödvändiga kostnader för ordnande av avbytarservice. De kostnader för avbytarservice som berättigar till ersättning av staten definieras i 35 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare. I statsbudgeten har årligen reserverats ett fast anslag för ersättande av förvaltningskostnaderna och ett förslagsanslag för ersättande av kostnaderna för ordnande av avbytarservice. Sedan 2002 har i motiveringen till statsbudgeten nämnts att högst ett visst eurobelopp av det sistnämnda förslagsanslaget får användas till ersättning för de nettokostnader som läroavtalsutbildningen för lantbruksavbytare medfört för kommunerna.

LPA sörjer för att ersättningarna av staten betalas till de kommuner som ingått uppdragsavtal. För ersättning av de kostnader som ordnande av avbytarservice orsakar betalar LPA ett månatligt förskott till kommunerna. Det slutliga beloppet av kostnaderna för ett enskilt kalenderår avgörs då kommunerna lämnar in en redovisning till LPA där på följande vår. Om de förskott kommunen

fått inte har räckt till för att ersätta de av LPA godkända kostnaderna betalar LPA skillnaden mellan de förverkligade kostnaderna och förskotten till kommunen i form av en slutpost. I analogi med det måste kommunen återbetala överbetalda förskott till staten.

2.1.2. *Avbytarservice för pälsdjursuppfödare och renskötare*

Lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare tillämpas på de pälsdjursuppfödare vars pälsdjursuppfödning beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) och som är LFOPL-försäkringsskyldiga.

Eftersom pälsdjursuppfödning i de flesta fall beskattas enligt lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968) blir majoriteten av pälsdjursuppfödarna utanför avbytarservicen.

Våren 2002 utfördes på uppdrag av Svenska Österbottens Pälsdjursodlarförening rf (SÖP) och Österbottens Svenska Producentförbund rf (ÖSP) en förundersökning för att utreda behovet av och intresset för en organiserad avbytarservice för pälsdjursuppfödare. Undersökningen finansierades av Österbottens TE-central. Ungefär 85 procent av svars-givarna uppgav att de var intresserade av ett avbytarservicesystem. Avbytare önskades särskilt i händelse av sjukdom samt för att göra det möjligt att fira semester tillsammans med familjen. Semester önskades vid tidpunkter då det är som lugnast i farmen och då minst arbetsuppgifter förekommer.

På grundval av förundersökningen genomfördes ett pilotprojekt i kommunerna Korsnäs och Maxmo som pågick från början av april 2003 till utgången av december 2005. Med hjälp av projektet ville man få en uppfattning om hur ett avbytarservicesystem för pälsdjursuppfödare fungerar i praktiken. Den praktiska koordineringen av projektet sköttes av försökskommunernas landsbygdssekreterare och semestersekreterare. Under projektet avbyttes totalt 2 288 dagar och 6 970 timmar, dvs. i snitt cirka tre timmar per dag.

Lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare gäller inte renskötsel, därför har renskötarna ingen rätt till avbytarservice när det gäller skötseln av deras renar.

2.2. Bedömning av nuläget

2.2.1. Avbyttarservice för lantbruksföretagare

Lantbruksföretagarnas problem i fråga om arbetsförmåga och att orka i arbetet har bland annat kommit till synes i undersökningen Arbetshälsa och lantbruk i Finland 2004 som Arbetshälsoinstitutet har publicerat. I undersökningen konstateras att lantbruksföretagarna upplever att deras hälsotillstånd och arbetsförmåga är sämre än den övriga förvärvsarbetande befolkningens hälsotillstånd och arbetsförmåga. Nästan hälften av lantbruksföretagarna anser att deras arbete är fysiskt ganska eller mycket tungt. Lantbruksföretagarnas arbetsförmåga var klart sämre än övriga företagares eller löntagares arbetsförmåga.

I regeringsprogrammet konstateras att genom att utveckla avbyttarsystemet stärks lantbruksföretagarnas förutsättningar att orka i arbetet samt deras arbetsförmåga. Lantbruksföretagare som bedriver husdjursproduktion är bundna till husdjursskötsel sju dagar i veckan. Även efter de nuvarande 25 semesterdagarna pågår denna bundenhet under 340 dagar per år. Att utöka antalet semesterdagar har uppställts som primärt mål när det gäller åtgärder för utveckling av lantbruksavbyttarsystemet eftersom man uppskattat att den åtgärden bäst stärker lantbruksföretagarnas förutsättningar att orka i arbetet liksom även deras arbetsförmåga och hälsa.

I takt med strukturförändringen i lantbruket har också antalet semesterberättigade lantbruksföretagare kontinuerligt minskat under de senaste åren och årtiondena och samma tendens torde fortgå även under de kommande åren. Det innebär att antalet avbyttade dagar minskar vilket försämrar lantbruksavbyttarnas sysselsättning.

En utvidgning av semesterrätten gör det möjligt att hålla kvar lantbruksavbyttarnas nuvarande arbetsplatser och kan rentav bidra till att nya arbetsplatser uppstår. Den statliga finansiering som inriktas på en utveckling av lantbruksavbyttarsystemet används i huvudsak för kostnader som orsakas av avlöningen av avbyttare. På så sätt ökar finansieringen såväl statens som de lantbruksdominerade

kommunernas skatteinkomster samt minskar kostnaderna för arbetslöshet liksom även exempelvis utgifterna för utkomststöd.

2.2.2. Avbyttarservice för pälsdjursuppfödare

De företagare som bedriver pälsdjursuppfödning är för närvarande sinsemellan i mycket olika ställning. De företagare som bedriver småskalig pälsdjursuppfödning vid sidan av lantbruk och som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk är i regel berättigade till avbyttarservice för lantbruksföretagare. De företagare som bedriver pälsdjursuppfödning som huvudsyssla och som beskattas enligt lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet är däremot helt utan avbyttarservice, fastän pälsdjursuppfödningen i likhet med husdjursproduktionen binder dem sju dagar i veckan så gott som året runt.

Behovet av ett lagstadgat avbyttarservicesystem för pälsdjursuppfödare väcktes efter det pilotprojektet i kommunerna Korsnäs och Maxmo hade upphört. Frågan togs sedermera upp bland annat i riksdagen i samband med behandlingen av den sista budgetpropositionen under den föregående valperioden. Riksdagsledamöter från olika partier lämnade då in tre budgetmotioner (BM 117/2006 rd, BM 1506/2006 rd och BM 246/2006 rd), i vilka föreslogs att riksdagen i statsbudgeten för 2007 intar ett anslag för ordnande av avbyttarservice för pälsdjursuppfödare. I motionerna betonades pälsdjursuppfödningens betydelse eftersom den är en viktig exportbransch och en familjeföretagsbaserad näring som sysselsätter befolkningen på landsbygden. Därför ansågs det viktigt att skapa förutsättningar som gör att näringen kan fortleva och att unga företagare fås med i verksamheten då de nuvarande pälsdjursuppfödarna åldras. Det ansågs att avbyttarservicen har en viktig betydelse när det gäller att locka unga företagare att etablera sig i branschen. Budgetmotionerna ledde inte till resultat men i och med det breda politiska stöd frågan fick inskrevs i det nuvarande regeringsprogrammet att ett avbyttarservicesystem för pälsdjursuppfödare skapas.

2.2.3. *Avbytar-service för renskötare*

Renskötselns struktur har under en tid av drygt tio år förändrats så att antalet renägare har minskat medan antalet renar per ägare har ökat. Renskötselarbetet har till sin karaktär ändrats och blivit mer bindande än förut även av den orsaken att man varit tvungen att öka tillskottsutfodringen på vintern bland annat på grund av att vinterbetesmarkerna blivit färre till följd av annan markanvändning och det ökade antalet rovdjur. I och med strukturutvecklingen inom renskötseln har renskötarens arbetsmängd ökat liksom även renskötarnas medelålder. Det har ställt stora krav när fråga är om att orka i arbetet.

Ohållbara situationer kan uppstå om en renskötare blir arbetsoförmögen mitt under de brådaste arbetsperioderna, exempelvis under renskiljningen. Om en renskötare insjuknar kan det orsaka svårigheter för renskötselarbetet i hela renbeteslaget. En lagbaserad vikariehjälp är till stor hjälp i sådana situationer och vetskapen om att vikariehjälp vid behov erhålls kan göra det lättare för renskötarna att orka i arbetet.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning

Det främsta syftet med propositionen är att ge stöd åt de husdjursföretagare som är bundna till husdjurskötsel samt till de pälsdjursuppfödare som är bundna till pälsdjurskötsel för att göra det lättare för dem att orka i arbetet. Såväl husdjursföretagarnas som pälsdjursuppfödarnas arbete är bindande i och med att deras arbetsvecka är sju dagar lång.

Ett annat syfte med propositionen är dessutom att utreda hur man med hjälp av ett vikariehjälpssystem bäst kan främja att renskötaren orkar i sitt arbete och sålunda förbättra förutsättningarna för bedrivande av renskötsel och bidra till att trygga näringens kontinuitet. Avsikten är att särskilt utreda hur stort behov av vikariehjälp det förekommer inom renskötseln i samband med arbetsoförmåga (exempelvis antalet vikariehjälpssituationer, vikariehjälpssituationernas längd och hur till-

räckligt det i försöket tillämpade maximiantal timmar är), om de i propositionen föreslagna villkoren för vikariehjälpersättning och ersättningens nivå fungerar med tanke på de mål som ställts för systemet samt om förverkligandet av systemet motsvarar de mål som uppställts för det.

3.2. De viktigaste förslagen

3.2.1. *Avbytar-service för lantbruksföretagare*

I propositionen föreslås att lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare ändras så att en husdjursföretagares rätt att få avbytar-service för semester utökas med en dag varvid semesterns längd är 26 dagar per kalenderår.

Det föreslås också att i lagen intas en bestämmelse enligt vilken den lokala enhetens kostnader för genomförande av läroavtalsutbildning som leder till avbyтарыrket och som godkänts av LPA berättigar till ersättning av staten inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten för ändamålet.

I propositionen föreslås dessutom att grunderna för bestämmandet av det förskott som betalas till en lokal enhet för kostnaderna för avbytar-service preciseras. Målet är att de månatliga förskotten bättre än vad nu är fallet redan före ingången av juli bestäms enligt de verkliga kostnaderna.

3.2.2. *Avbytar-service för pälsdjursuppfödare*

Det föreslås i propositionen att en lag om avbytar-service för pälsdjursuppfödare stiftas. Avbytar-service ordnas för pälsdjursuppfödare avgiftsfritt för semester och mot avgift för extraledighet inom ramen för det anslag som beviljas i statsbudgeten för ändamålet. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer kalenderårsvis maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar. Genom en övergångsbestämmelse föreskrivs att maximiantalet semesterdagar är 14 under år 2010. För extraledighet uppbärs av användaren en avgift på fem euro per timme.

Med pälsdjursuppfödare avses en person som för sin pälsdjursuppfödning är skyldig

att teckna och har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare eller har lämnat in ansökan om försäkring. Dessutom förutsätts att personen har en betydande uppgiftsandel av de arbeten som hör till den dagliga skötseln av pälsdjuren på pälsfarmen. För att få avbytarservice måste pälsdjursuppfödaren och den pälsdjursuppfödning som han eller hon bedriver uppfylla vissa villkor som bland annat berör antalet pälsdjur. Tanken är den att avbytarservice endast ordnas för pälsdjursuppfödare som bedriver yrkesmässig pälsdjursuppfödning och som är bundna till de dagliga arbeten som hör till skötseln av pälsdjuren. Att enbart vara bunden till ledningsarbetet på pälsfarmen räcker inte till för att få rätt till avbytarservice.

En pälsdjursuppfödare får välja om han eller hon anlitar den service som en lokal enhet ordnar eller om han eller hon själv ordnar sina avbyttjänster, varvid den lokala enheten ger ersättning för de kostnader som detta orsakar honom eller henne. Ersättningen maximibelopp är 20 euro per timme oberoende av om avbytaren är i arbetsförhållande till pälsdjursuppfödaren eller en självständig yrkesutövare eller anställd av ett företag som erbjuder avbyttjänster. Till en anställd betalar pälsdjursuppfödaren lön och därtill lönebikostnader vilket gör att de kostnader pälsdjursuppfödaren har för en avbyttjänst är mycket nära varandra oberoende av om det är fråga om arbetsförhållande eller företagarbete. En enda ersättningsnivå är dessutom klarare såväl för kunden som för förvaltningen.

Avbytarservicen för pälsdjursuppfödare ordnas i fråga om förvaltning, ersättande av kostnader och sökande av ändring i huvudsak på samma sätt som i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare. Det föreslås dock att besvär och förvaltningsstvemål koncentreras till Vasa förvaltningsdomstol och förvaltningsdomstolens beslut kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen om denne beviljar besvärstillstånd.

3.2.3. *Försök med vikariehjälp för renskötare*

I propositionen föreslås att en lag om försök med vikariehjälp för renskötare stiftas.

Försöket inleds från början av 2010 och pågår tre år. Renskötselarbetena följer renarnas naturliga årsrytm och varierar under de olika årstiderna. Eftersom rensköteln är mycket beroende av de rådande naturförhållandena behövs en tillräckligt lång tid för att man skall få en täckande helhetsbild av resultaten av försöket. Inledandet av försöket kräver dessutom också sin tid.

Försöket berör renskötare som har i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd så kallad obligatorisk LFÖPL-försäkring eller har lämnat in en ansökan om försäkring och har minst 50 inräknade renar.

Renskötare ordnar själv önskad vikarie för sig då han eller hon på grund arbetsoförmåga som beror på sjukdom eller olycksfall behöver vikariehjälp för sina renskötselarbeten. De kostnader renskötare haft på grund av detta ersätts genom en vikariehjälpersättning som betalas i efterskott. Ersättning kan betalas för kostnader som orsakats av skötande av sådana vid tidpunkten för vikariehjälpen nödvändiga renskötselarbeten som renskötare själv hade utfört för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning om han eller hon inte hade blivit arbetsoförmögen.

Ersättning betalas inte om en familjemedlem till renskötare haft möjlighet att sköta och likaså förutsättningar att klara av de uppgifter som ingått i vikariehjälpens. Ersättning betalas bland annat inte heller för sådant renskötselarbete för vilket beviljats annat offentligt finansieringsstöd eller om det är fråga förädling av renprodukt, såvida det inte gäller arbete som är nödvändigt med tanke på renproduktens hållbarhet.

Ersättningen är lika stor som de kostnader renskötare haft för ordnandet av vikariehjälpens. Ersättningen kan dock vara högst 17 euro per timme. För att kostnaderna skall ersättas förutsätts att en familjemedlem till renskötare inte varit vikarie. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer kalenderårsvis maximiantalet ersättningsbara vikariehjälpstimmar per renskötare. Det föreskrivs dock att maximiantalet vikariehjälpstimmar är 40 per renskötare under år 2010.

Den i propositionen föreslagna själv ordnade vikariehjälpens möjliggör en enkel förvaltning. I propositionen föreslås att ersättning för kostnaderna söks hos LPA som ger

ett överklagbart beslut och betalar ersättningen till renskötaren. Den föreslagna förvaltningsmodellen överensstämmer med det förslag som gjordes av den arbetsgrupp som förberedde försöket med vikariehjälp för renskötare. Arbetsgruppen utredde två olika alternativ. Enligt det ena alternativet sköts förvaltningen av försöket helt och hållet av LPA och dess ombudsmannanät. Det andra alternativet gick ut på att den lokala förvaltningen i anslutning till försöket sköts av den lokala enheten i Sodankylä på ett liknande sätt som förvaltningen av lantbruksavbytar-service. Arbetsgruppen hörde Renbeteslagsföreningens mötes åsikt om vilkendera av de två förvaltningsmodellerna serviceanvändarna understöder. Eftersom mötet klart förordade LPA-modellen stannade arbetsgruppen för den.

Av statens medel betalas till LPA de ersättningar som LPA har betalat till renskötarna samt en skäligen ersättning för de förvaltningskostnader verkställigheten av försöket med vikariehjälp orsakar.

Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av försöket med vikariehjälp för renskötare ankommer på social- och hälsovårdsministeriet.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

En ökning av semesterrätten för lantbruksföretagare med en dag ökar antalet avbyttadagar med drygt 26 000. Med anledning av ändringen ökar de kostnader som skall ersättas av staten med uppskattningsvis 4 000 000 euro per år. Det har beaktats i dimensioneringen av förslagsanslaget under momentet 33.80.40 i budgetpropositionen för 2010 (Statlig ersättning för kostnaderna för avbytar-service för lantbruksföretagare). När kostnadsökningen har uppskattats har beaktats att ökningen av antalet semesterdagar sannolikt i någon mån minskar användningen av avgiftsbelagd avbytarhjälp och eventuellt även behovet av vikariehjälp. En ökning av semesterrätten med en dag ökar behovet av avbytararbetskraft med cirka 100 årsverken.

Att göra kostnaderna för läroavtalsutbildning för avbytare till en permanent del av av-

bytar-service systemet för lantbruksföretagare ger inte upphov till någon ökning av de kostnader som staten skall ersätta eftersom man även i fortsättningen bara kan använda ett visst fast belopp för läroavtalsutbildningen och på samma sätt som förut fastställs beloppets storlek i statsbudgeten.

Reformeringen av bestämmelsen om betalning av förskott för kostnaderna för avbytar-service uppskattas inte heller ha någon statsfinansiell kostnadskonsekvens jämfört med nuläget. Den föreslagna ändringen gör det möjligt att fördela förskotten under kalenderåret så att de bättre än förut motsvarar de lokala enheternas verkliga behov.

För kostnaderna för avbytar-service för pålsdjursuppfödare har i budgetpropositionen för 2010 reserverats ett två års reservationsanslag på 2 600 000 euro under momentet 33.80.41 (Statlig ersättning för kostnaderna för avbytar-service för pålsdjursuppfödare). För kostnaderna för försöket med vikariehjälp för renskötare har reserverats ett två års reservationsanslag på 300 000 euro under momentet 33.80.42 (Statlig ersättning för kostnaderna för försöket med vikariehjälp för renskötare). I budgetpropositionen har dessutom i dimensioneringen av det fasta anslaget under momentet 33.80.50 (Statlig ersättning för förvaltningsutgifterna för avbytar-service för lantbruksföretagare och pålsdjursuppfödare) som ett tillägg beaktats 240 000 för förvaltningskostnaderna för avbytar-service för pålsdjursuppfödare och försöket med vikariehjälp för renskötare.

4.2. Konsekvenser för myndigheterna

LPA svarar för verkställigheten av avbytar-service verksamheten. I och med att nya lagar som anknyter till avbytar-service träder i kraft får LPA nya uppgifter. Det uppskattas att de utökade uppgifterna inte leder till några märkbara förvaltningsändringar i LPA och det arbetsbehov som de ökade uppgifterna orsakar motsvarar uppskattningsvis ungefär ett årsverke. I synnerhet i ikraftträdandeskedet förutsätter reformerna att LPA satsar på allmän information, utbildning av personal och utformande av nya anvisningar och blanketter.

LPA har för avsikt att ingå ett antal upp-

dragsavtal genom vilka kommunerna förbinder sig att sköta avbytar-serviceverksamheten för pälsdjursuppfödare inom ett överenskommet område. Tanken är den att avtal ingås med sådana kommuner som redan sköter avbytar-service för lantbruksföretagare. Det uppskattas att en utvidgning av uppgifterna ökar behovet av avbytararbetskraft i de lokala enheterna med totalt cirka 26 årsverken och behovet av förvaltningspersonal med totalt ungefär tre årsverken. Uppskattningen baserar sig på antagandet att ungefär hälften av pälsdjursuppfödarna anlitar den avbytar-service som en lokal enhet ordnar medan de övriga själva ordnar sina tjänster. Att avbytararbetet ökar kvantitativt kan göra det möjligt att ändra anställningsförhållandet för en del av de deltidsanställda lantbruksavbyterna till en heltidsanställning.

Avsikten är att fattandet av beslut om ersättning för vikariehjälp till renskötare koncentreras till LPA och i huvudsak till två ombudsmän som är verksamma inom renskötelsesområdet. På så vis sker beslutsfattandet lokalt nära serviceanvändaren.

4.3. Samhälleliga konsekvenser

Någon täckande statistik över de pälsdjursuppfödare som kunde omfattas av det föreslagna avbytar-servicesystemet står inte till förfogande. Ungefär 1 200 pälsfarmer är verksamma i Finland. I samband med beredningen av propositionen har uppskattats att cirka 1 000 pälsdjursuppfödare kommer att omfattas av avbytar-service för pälsdjursuppfödare och att de pälsdjursuppfödare som berörs av servicen fördelar sig på vidpass 670 pälsfarmer.

Vid utgången av 2008 fanns det ungefär 1 100 renskötare med obligatorisk pensionsförsäkring. Ungefär 890 av dem hade det antal renar som krävs för vikariehjälp, dvs. minst 50 inräknade renar under renskötelsesåret 2007—2008. I samband med beredningen uppskattades att ungefär 500 renskötare per år kommer att anlita vikariehjälp.

De viktigaste förslagen i propositionen stöder lantbruksföretagarnas, pälsdjursuppfödarnas och renskötarnas beredskap att orka i arbetet, vilket minskar benägenheten att gå i förtidspension och inverkar likaså för sin del

på det allmänna målet om en förlängning av arbetskarriären. När det gäller skötsel av djur innebär ett främjande av djurskötarnas arbetshälsa också ett främjande av djurens välmående.

Såväl det föreslagna avbytar-servicesystemet för pälsdjursuppfödare som försöket med vikariehjälp för renskötare främjar dessutom pälsdjursuppfödarnas och renskötarnas möjlighet att utöva sin näring och skaffa sig sin utkomst av den. Det inverkar för sin del också på tryggheten av de berörda näringarnas fortlevnad.

Renskötelsens fortlevnad har en stor regional och kulturell betydelse eftersom renskötelsen säkerställer att bosättningen bevaras inom de regioner i norra Finland som har ett utflyttningsöverskott. Renskötelsens fortlevnad är dessutom en nödvändig förutsättning för ett bevarande av den samiska kulturen. Renskötelsen kan betraktas som den samiska kulturformens bärande materiella grund och som den viktigaste delfaktorn när det gäller att upprätthålla och utveckla samernas språk, kultur och livsform. Grundlagen tryggar samernas rätt att såsom urfolk bevara och utveckla sitt språk och sin kultur och renskötelsen ingår i den kulturform som bestämmelsen tryggar. I protokoll nr 3 i akten för Finlands anslutning till EU har på motsvarande sätt beaktats att Finland förbundit sig att bevara och utveckla de samiska näringarna och den samiska kulturen. Likaså har ansetts att den traditionella samiska kulturen och de samiska näringarna är beroende av naturnäringar, exempelvis renskötelse.

Pälsdjursuppfödningens fortlevnad har också stor regional betydelse eftersom pälsdjursuppfödningen är koncentrerad till västra Finlands län. Pälsdjursuppfödningen har dessutom stor sysselsättande betydelse. Det har uppskattats att pälsdjursuppfödningen sysselsätter cirka 22 000 finländare, av vilka ungefär en fjärdedel direkt och resten indirekt. Den sysselsättande effekten varierar utifrån de säsongbetingade arbetstopparna.

5. Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete

med LPA. I beredningen av förslaget till ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare har deltagit Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf. I samband med beredningen har Lantbruksavbyttarna rf och Kommunala arbetsmarknadsverket hörts.

I beredningen av förslaget till lag om avbytarservice för pälsdjursuppfödare har deltagit Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf och Finlands Pälsdjursuppfödares Förbund rf.

Förslaget till lag om försök med vikariehjälp för renskötare baserar sig på de förslag som gjordes av Arbetsgruppen för beredning

av försök med vikariehjälp för renskötare (SHM:s rapporter 2009:35). I arbetsgruppen fanns företrädare för social- och hälsovårdsministeriet och LPA samt dessutom för Renbeteslagsföreningen, Saamelaiskäräjät, den lokala enheten i Sodankylä, Suomen Porosamelais ry och renbeteslagen i Sallivaara och Poikajärvi.

6. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lag om ändring av lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare

6 §. Rätt till semester. Enligt paragrafen har en lantbruksföretagare som avses i 4 § rätt att under ett kalenderår på ansökan få avbyttarservice för 25 dagar på grund av semester. Rätt till semester har en lantbruksföretagare som bedriver kreatursskötsel som huvudsyssla. Kreatursskötseln skall omfatta minst fyra husdjursenheter om vilka stadgas närmare genom förordning.

Det föreslås att paragrafen i enlighet med regeringsprogrammet ändras så att en lantbruksföretagares rätt att få avbyttarservice på grund av semester utökas med en dag. Efter ändringen är semesterns längd 26 dagar per kalenderår. Strävan är att med hjälp av den utökade semestern stöda de företagare som bedriver kreatursskötsel så att de orkar i arbetet.

35 §. Kostnader för avbyttarservice som berättigar till ersättning av staten. I 2 mom. i paragrafen uppräknas de kostnader för ordnande av avbyttarservice som med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan anses nödvändiga och som berättigar till ersättning av staten. Sådana kostnader är i 1 punkten avsedda kostnader för avlöning av lantbruksavbyttare, i 2 punkten avsedda kostnader för kompletterande utbildning för avbyttare, i 3 punkten avsedda kostnader för köp av tjänster, i 4 punkten avsedda ersättningar för själv ordnade avbyttartjänster, i 5 punkten avsedda skadestånd samt i 6 punkten avsedda andra nödvändiga kostnader som orsakas av ordnande av service enligt denna lag. Det föreslås att en ny 2 a-punkt fogas till momentet.

Det föreslås att i 2 a-punkten intas en bestämmelse enligt vilken kostnader som orsakas av läroavtalsutbildning för avbyttare berättigar till ersättning av staten. Kostnaderna för läroavtalsutbildning har sedan år 2002 ersatts på grundval av 6 punkten och i enlighet med motiveringen till statsbudgeten. Från nämnda tidpunkt har i statsbudgeten angetts

att högst det belopp som nämns i motiveringen till statsbudgeten får användas för kostnader för läroavtalsutbildning för avbyttare. I praktiken fungerar systemet så att de lokala enheterna lämnar in en fritt formulerad ansökan till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt om ersättning för sina nettokostnader för läroavtalsutbildningen för avbyttare. För närvarande finns det 15—20 studerande som på grundval av läroavtal utbildas till avbyttare.

Arbetsgruppen för utveckling av avbyttarservicen för lantbruksföretagare föreslog i sin rapport att läroavtalsutbildningen blir en permanent del av avbyttarservicesystemet.

Enligt den föreslagna bestämmelsen kan för läroavtalsutbildningen också i framtiden användas bara ett visst fast penningbelopp vars storlek fastställs i statsbudgeten. Rätt till ersättning av staten ger endast av LPA godkända kostnader för genomförande av läroavtalsutbildning som leder till avbyttaryrket. Avsikten är att LPA med utgångspunkt i behovet av avbyttare inom varje enskild lokal enhets område uppskattar vilka läroavtalsutbildningar som kan godkännas inom ramen för det anslag som står till förfogande.

38 §. Betalning och justering av förskott. I paragrafen föreskrivs om de förskott som betalas till de lokala enheterna för kostnaderna för avbyttarservice. Paragrafen har i sin nuvarande form visat sig vara i viss mån oändamålsenlig och alltför schematisk. Av den orsaken har man i den praktiska tillämpningen varit tvungen att tolka bestämmelsen friare än vad ordalydelsen i den ger möjlighet till. Det föreslås att paragrafen till nödvändiga delar förnyas för att det skall bli möjligt att betala förskotten så att varje lokal enhet som förskott får ett belopp som dimensionerats så väl som möjligt. Målet är att minska dels LPA:s behov av att betala tilläggsförskott och slutposter till de lokala enheterna, dels de lokala enheternas behov av att återbetala överbetalda förskott till staten.

I paragrafens 1 mom. ingår en grundläggande bestämmelse om hur förskottens storlek bestäms. Enligt den skall förskottens storlek utöver antalet dagar för vilka avbyttarservice lämnats även basera sig på den genom-

snittliga kostnaden per avbytt dag samt på de ändringar som enligt LPA:s uppskattning väntas ske i dem. Kostnaderna per dag varierar i de olika lokala enheterna och de påverkas av många faktorer som beror på de lokala förhållandena, såsom exempelvis avbytarrensorsnas längd, avbyttarnas åldersstruktur och de avbytta gårdarnas struktur. Den gällande lagen ger ingen möjlighet att i förskottets belopp beakta kostnaden per dag i den enskilda lokala enheten. Det orsakar problem i de lokala enheter där kostnadsnivån per avbytt dag överstiger den genomsnittliga kostnadsnivån. Dessa lokala enheter kan då bli tvungna att temporärt använda egna medel för att förverkliga avbyttarservicen. Det kan inte anses ändamålsenligt, i synnerhet inte i fall där en liten kommun sköter en lokal enhet i vilken ingår flera kommuner. På motsvarande sätt får de lokala enheter där kostnaden per avbytt dag är lägre än i genomsnitt ett förskott som är större än det faktiska behovet.

Enligt 2 mom. justeras förskotten på samma sätt som nu årligen räknat från den 1 juli. I momentet föreskrivs dessutom om de uppgifter som den lokala enheten varje år före den 15 juni skall ge LPA för justering av förskotten. Bestämmelsen motsvarar 38 § 2 mom. i den gällande lagen förutom att uppgifterna gäller kostnaderna för den avbyttarservice som ordnats före utgången av april året i fråga. För närvarande skall uppgifter ges enligt situationen vid utgången av maj, men i praktiken kan kommunerna före den 15 juni ännu inte ge på bokföringen baserade uppgifter enligt den situation som råder vid utgången av maj.

I 3 mom. föreskrivs om grunderna för justering av förskotten. Förskotten betalas till samma belopp fram till årets slut om deras belopp inte avviker väsentligt från de verkliga kostnaderna under början av året. Avsikten är att en avvikelse på cirka tio procent kan betraktas som väsentlig. Om kostnaderna under början av året varit väsentligt större eller mindre än de förskott som betalats under början av året justeras förskotten så att deras belopp per månad motsvarar det genomsnittliga månatliga beloppet av de faktiska kostnaderna under början av året.

Enligt 4 mom. kan förskottet med avvikelse från vad som nu är fallet också justeras före

den 1 juli om det är uppenbart att de kostnader som avbyttarservicen orsakar för hela finansåret av särskilda skäl är väsentligt större än det förskott som betalats under början av året. På motsvarande sätt kan förskottet även justeras om kostnaderna av särskilda skäl varit väsentligt mindre än det betalda förskottet.

Dessutom kan ett separat förskott vid behov betalas till kommunen. Ett sådant förskott är befogat om den lokala enheten varit tvungen att betala en enskild kostnadspost som varit betydande i förhållande till kommunens förskott. I sådana fall är det inte skäligt att den lokala enheten får ersättning för sina kostnader först efter en lång tid.

I kraftträdande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2010.

1.2. Lag om avbyttarservice för pälsdjursuppfödare

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Av paragrafen framgår det mest centrala innehållet i lagen. Servicen enligt denna lag består av avgiftsfri semesteravbyttartjänst och avgiftsbelagd extraledighetsavbyttartjänst. Service ordnas inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten. En pälsdjursuppfödare kan välja antingen den avbyttarservice som den lokala enheten ordnar eller själv ordna sina avbyttartjänster, varvid den lokala enheten betalar ersättning till honom eller henne för de kostnader som detta orsakar honom eller henne.

2 §. *Definitioner.* I paragrafen definieras de centrala begrepp som används i lagen.

Pälsdjursuppfödning kan beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) eller lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (368/1968). Enligt paragrafens 1 mom. avses med pälsdjursuppfödning verksamhet som beskattas enligt sistnämnda lag eftersom de pälsdjursuppfödare vars verksamhet beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk kan få avbyttarservice med stöd av lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare. Skattemässigt omfattar pälsdjursuppfödningen utöver det egentliga

pälsdjurskötselarbetet bland annat även marknadsföring och förädling. Med hjälp av avbytarservice kan dock endast pälsdjurskötselarbetena skötas vilket framgår av 5 § i den föreslagna lagen.

Enligt 2 punkten avses med pälsdjursuppfödare person som bedriver pälsdjursuppfödning och som har så kallad obligatorisk pensionsförsäkring för företagare eller har lämnat in en ansökan om sådan försäkring. På motsvarande sätt är en obligatorisk pensionsförsäkring för lantbruksföretagare ett villkor för avbytarservice för lantbruksföretagare.

Enligt 3 punkten avses med begreppet pälsfarm pälsdjursuppfödning som bedrivs som en ekonomiskt självständig enhet. En pälsdjursuppfödare kan ha flera pälsfarmar. Om de bildar ett aktiebolag är det fråga om en ekonomiskt självständig enhet, dvs. en i lagen avsedd pälsfarm. Om pälsfarmerna exempelvis bildar två separata aktiebolag är det på motsvarande sätt fråga om två separata pälsfarmar. Mängden avbytarservice är dock personlig, dvs. även om en pälsdjursuppfödare har flera pälsfarmar kan han eller hon inte få mera semester eller extraledighet än en pälsdjursuppfödare som bara har en pälsfarm.

Begreppet djurenhet som avses i 4 punkten behövs bland annat för att bestämma en persons möjligheter att få i denna lag avsedd avbytarservice. Syftet med djurenhetsdefinitionen är att beskriva den arbetsmängd som de olika djurarterna ger upphov till. På så sätt blir uppfödare av olika typer av pälsdjur sinsemellan jämförbara. En avelsräv eller finnsjubb orsakar per djur och per dag en arbetsmängd som är dubbelt större än motsvarande arbetsmängd för andra pälsdjur. Enligt förslaget omfattar en djurenhet 30 avelsrävar eller finnsjubbar som hålls för avelsändamål eller 60 andra pälsdjur som hålls för avelsändamål. Djurenheterna bildas av avelsdjur eftersom deras antal i huvudsak hålls konstant fastän djurantalet på farmen som helhet varierar under årets lopp. Avsikten är att den definition på husdjursenheter som ingår i förordningen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1333/1996) justeras på motsvarande sätt när det gäller finnsjubbar och andra pälsdjur som hålls för avelsändamål så att företagarna sinsemellan är jämförbara oberoende av om de får avbytarservice enligt lagen om av-

bytarservice för lantbruksföretagare eller avbytarservice enligt den föreslagna lagen.

Närmare bestämmelser om den serviceplan som nämns i 5 punkten finns i 15 § i den föreslagna lagen. En allmän beskrivning av begreppet behövs dock i den paragraf som innehåller definitioner eftersom en hänvisning till begreppet finns i 5 § i den föreslagna lagen.

6 punkten och 7 punkten berör förvaltningsarrangemang som hänför sig till verkställigheten av lagen och om vilka föreskrivs i 4 kap. i den föreslagna lagen. Helhetsansvar för verkställigheten av lagen har Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som enligt 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) kan använda namnförkortningen LPA. Samma förkortning används även i den föreslagna lagen. Med lokal enhet avses en verksamhetsenhet som ansvarar för ordnandet av avbytarservice jämte därtill hörande åtgärder inom ett visst område. Såsom lokal enhet fungerar en kommun med vilken LPA har ingått ett uppdragsavtal om detta eller LPA, om inget uppdragsavtal finns.

3 §. Villkor för avbytarservice. En pälsdjursuppfödare kan få avbytarservice om han eller hon är bunden till de dagliga arbetena vid skötseln av pälsdjuren i så måtto att hans eller hennes uppgiftsandel är betydande. Bestämmelser om detta finns i 1 mom. Med dagliga skötselarbeten avses göromål som måste utföras varje dag eller åtminstone nästan varje dag, såsom utfodring och rengöring av burar. Till arbetena räknas inte säsongbetonade uppgifter som utförs bara vid vissa tidpunkter, exempelvis seminering och pälsning. En pälsdjursuppfödarens uppgiftsandel kan alltid anses betydande om den omfattar minst hälften av de dagliga göromål som hör till skötseln av pälsdjuren på farmen. Även än mindre uppgiftsandel än detta kan vara betydande om det åtgår flera timmar till berörda persons dagliga göromål som hör till skötseln av pälsdjuren. Enligt förslaget skall pälsdjursuppfödningen på farmen omfatta minst fyra djurenheter vid tidpunkten för avbytartjänsten. Avsikten är att inrikta avbytarservicen på företagare för vilka skötseln av pälsdjur är yrkesmässig verksamhet. Motsvarande antal djurenheter är också ett villkor för avbytarservice för lantbruksföretagare.

I 2 mom. föreskrivs om övriga villkor för avbytarservice. Avbytarservice kan fås först efter det företagsverksamheten har pågått minst fyra månader. Det är motiverat av den orsaken att behov av att frigöra sig från arbetet sannolikt inte förekommer alldeles i början av verksamheten.

Enligt 2 mom. kan en pälsdjursuppfödare inte få avbytarservice under den tid han eller hon får full invalidpension som beviljats tillsvidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension. Genom de nämnda pensionssystemen får berörda person ersättning för en långvarig eller varaktig nedsättning av inkomsterna och därför är det inte ändamålsenligt att han eller hon samtidigt kan få avbytarservice som hänför sig till hans eller hennes förvärvsverksamhet.

4 §. Avbytarservicens kvantitet. Semester ordnas i form av hela dagar eftersom meningen är att pälsdjursuppfödaren under sin semester helt och hållet frigör sig från sina dagliga arbeten, vilket är viktigt med tanke på att orka i arbetet. Semesterns kvantitet skall enligt paragrafen därför bestämmas i dagar. Extraledighetens kvantitet bestäms däremot i timmar på samma sätt som lantbruksföretagarnas subventionerade avgiftsbelagda avbytarhjälp. Extraledighet ordnas i timmar, men dessa timmar kan efter behov bilda fulla avbytar dagar.

Avbytarservice ordnas i den mån som det reservationsanslag som årligen reserveras i statsbudgeten medger. Eftersom reservationsanslaget inte får överskridas kan någon absolut rätt för pälsdjursuppfödare att få avbytarservice av en viss kvantitet under ett kalenderår inte föreskrivas i lagen. Enligt förslaget fastställer social- och hälsovårdsministeriet maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar som kan ordnas under kalenderåret före utgången av det föregående kalenderåret då det finns uppgifter om storleken på det reservationsanslag som fastställts i statsbudgeten för det följande året. LPA ger förslag till maximiantalet dagar och timmar då den fått vetskap om hur många pälsdjursuppfödare som har ansökt om avbytarservice för det följande året. För att garantera att serviceanvändarna behandlas lika är maximiantalet dagar och timmar personligt, dvs. det-

samma för alla pälsdjursuppfödare.

I 41 § föreslås övergångsbestämmelser om maximiantalet dagar och timmar för den avbytarservice som ordnas under år 2010. Vid beredningen av propositionen har uppskattats att det anslag som ingår i budgetpropositionen för 2010 gör det möjligt att ordna semester för pälsdjursuppfödare för högst 14 dagar under år 2010. Enligt övergångsbestämmelsen fastställs antalet extraledighetstimmar för den extraledighet som ordnas under år 2010 före utgången av mars och extraledighet kan ordnas från och med början av april.

5 §. Uppgifter som ingår i avbytarservicen. Med hjälp av avbytarservicen sköts bara de arbeten som hör till den dagliga skötseln av pälsdjuren. Vad som ingår i dem har förklarats i motiveringen till 3 §. De dagliga arbeten som hör till skötseln av pälsdjuren bestäms närmare i serviceplanen om vilken föreskrivs i 15 § i lagen. Vid en semesteravbytarjänt utförs endast de arbeten som hör till den dagliga skötseln av pälsdjuren till den del de hör till den semestrande pälsdjursuppfödarens uppgiftsandel. Vid en extraledighetsavbytarjänt utförs inom ramen för det disponibla antalet timmar de arbeten som hör till den dagliga skötseln av pälsdjuren på farmen och om vilka man kommit överens. Arbetena måste höra till pälsdjursuppfödarens uppgifter vid tidpunkten för avbytarjänten.

6 §. Avgift för extraledighet. Den avgift som uppbärs för extraledighet är fem euro per timme. Avgiftens nivå har ställts i relation till nivån på de kundavgifter som uppbärs av lantbruksföretagare på ett sådant sätt att avgiften placerar sig mellan den genomsnittliga vikariehjälpavgiften och den timavgift som uppbärs för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. Avgiften är ungefär hälften av den sistnämnda avgiften. Det är motiverat eftersom tanken är den att extraledigheten används på ett sätt som motsvarar användningen av dels vikariehjälp, dels subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. Avgiften justeras årligen med en lönekoeficient om vilken föreskrivs i 39 §.

7 §. Ersättning för själv ordnad avbytarjänt. Enligt 1 mom. är den ersättning som betalas för de kostnader som uppstår på grund av avbytarjänt som pälsdjursuppfö-

daren själv ordnar lika stor som han eller hennes kostnader för ordnande av avbyttartjänsten. I samband med beredningen har uppskattats att det i dagens läge är möjligt att få en avbyttare att utföra pälsdjurskötselarbete mot en lön på cirka 13 euro per timme. Tillsammans med lönebidragerna är totalkostnaden ungefär 20 euro per timme vilket enligt förslaget också vore ersättningens maximibelopp. Maximibeloppet justeras årligen med en lönekoeficient om vilken föreskrivs i 39 §. Eftersom extraledigheten är en avgiftsbelagd förmån betalas ersättningen för avbyttartjänst som ordnats för extraledighet minskad med den avgift som avses i 6 §.

I 2 mom. definieras kostnaderna för själv ordnad avbyttartjänst. De socialskyddsavgifter som hör till den anställdas lön och som avses i 1 punkten är arbetsgivarens socialskyddsavgift samt premierna för obligatorisk arbetspensions-, olycksfalls-, arbetslöshets- och grupplivförsäkring. Med den ersättning för arbete som nämns i 2 punkten avses ersättning för arbete enligt 25 § 1 mom. 1 punkten i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

Eftersom semester beviljas i hela dagar är det nödvändigt att i fråga om själv ordnad avbyttartjänst bestämma för hur många timmar ersättning maximalt betalas per dag. Längden på en avbyttardag och maximiersättningen bestäms på grundval av de göromål som enligt 5 § skall skötas vid en semesteravbyttartjänst. Arbetsmetoderna vid skötsel av pälsdjur avviker inte så värst mycket från varandra på farmar med samma produktionsinriktning och därför är det möjligt att bestämma den tid som åtgår till arbetena mera schematiskt än vad fallet är exempelvis i lantbruksarbeten. Enligt 3 mom. binds maximumantalet timmar per farm till antalet djurenheter så att de tio första djurenheterna ökar totalantalet timmar för pälsfarmen med 45 minuter per djurenhet och de därpå följande djurenheterna med 30 minuter per djurenhet. Definitionen baserar sig på en uppskattning av hur många timmar per dag som för en yrkeskunnig avbyttare åtgår till att sköta den semestrande pälsdjursuppfödarens uppgifter. Den föreslagna definitionen innebär att totalantalet timmar per dag på en pälsfarm av genomsnittlig storlek vore cirka åtta. En päls-

djursuppfödarens arbetsdag kan under den bråda tiden vara betydligt längre, men det inverkar inte på semesterdagens längd eftersom endast de dagliga skötselarbetena beaktas i avbyttartjänsten, dvs. de säsongbetonade uppgifterna blir utanför. Enligt förslaget kan en pälsdjursuppfödare få ersättning för högst åtta timmar per semesterdag. Av särskilda skäl kan avvikelser göras från maximumantalet timmar per pälsdjursuppfödare. Sådant särskilt skäl kan exempelvis vara att djur har insjuknat.

Enligt 4 mom. betalas ersättning för själv ordnad avbyttartjänst inte om avbyttaren varit en person som arbetar på samma pälsfarm som pälsdjursuppfödaren och som uppfyller de villkor för avbyttarservice som föreskrivs i lagen. Begränsningen behövs av den orsaken att det inte är motiverat att inrikta samhällets stöd på sådana avbyttartjänster som har skötts genom interna arrangemang.

8 §. *Ersättande av service som lämnats utan grund och återbetalning av ersättning som betalats utan grund.* I paragrafen föreskrivs om återbetalning av förmån som betalas utan grund på samma sätt som exempelvis i 29 § i lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare. 1 mom. berör pälsdjursuppfödarens skyldighet att ersätta de kostnader som avbyttarservice som lämnats utan grund gett upphov till för den lokala enheten. De kostnader som skall ersättas är de verkliga kostnaderna för avbyttartjänsten, dvs. närmast avbyttarens löne- och resekostnader för den tid för vilken service har ordnats utan grund. Till denna del avviker bestämmelsen från motsvarande bestämmelse i lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare, enligt vilken ersättningen fastställs schematiskt. Det finns inget behov av att fastställa ersättningen schematiskt eftersom det med hjälp av nuvarande datasystem är tämligen enkelt att utreda de verkliga kostnaderna.

Enligt 2 mom. är en pälsdjursuppfödare skyldig att till den lokala enheten återbetala en ersättning för själv ordnad avbyttartjänst som betalas till honom eller henne utan grund.

Enligt 3 mom. kan den lokala enheten helt eller delvis avstå från återkrav om detta anses skäligt. Ett annat villkor är att den ogrundade förmånen inte kan anses ha berott på päls-

djursuppfödarens eller dennes företrädarens svikliga förfarande. Pälsdjursuppfödaren anses ha förfarit svikligt om han eller hon har bidragit till att han eller hon fått en ogrundad förmån exempelvis genom att försumma sin anmälningsskyldighet enligt 35 § i den föreslagna lagen. Vid prövning av om man skall avstå från återkrav eller inte är det skäl att bland annat beakta pälsdjursuppfödarens möjlighet att observera felet samt hans eller hennes ekonomiska ställning. Utifrån en helhetsbedömning avgörs sedan om den förmån som betalats utan grund återkrävs eller om man avstår från återkrav. Man kan dock alltid avstå från återkrav då det belopp som skall återkrävas är ringa. Beloppet kan anses ringa åtminstone i fall där de kostnader återkravet ger upphov till för förvaltningen är större än den förmån som fåtts utan grund. Beslut om återkrav skall fattas inom fem år räknat från den dag avbyttjänsten lämnades eller den ogrundade ersättningen betalades.

9 §. Dröjsmålsranta och indrivning utan dom eller beslut. I 1 mom. föreskrivs om de dröjsmålsranteföljder som hänför sig till en avgift för extraledighet eller en ersättning som återkrävs.

Enligt 2 mom. preskriberas en ovan avsedd avgift och en fordran som fastställts med ett beslut om återkrav efter fem år i enlighet med lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

2 kap.

Närmare bestämmelser om avbyttjänster som en lokal enhet ordnar

10 §. Samtidig semester. Semesterarrangemangen för de företagare som anlitar den avbyttarservice som en lokal enhet ordnar berörs av vissa begränsningar för att den lokala enheten skall kunna genomföra avbyttjänsterna ekonomiskt och effektivt. På så sätt främjas möjligheterna att säkerställa att det disponibla anslaget räcker till och att servicen fördelas jämnt mellan företagarna. Enligt paragrafen skall de företagare som arbetar på samma farm hålla sin semester samtidigt. Då är det lättare för den lokala enheten att ordna avbyttarnas arbetstider effektivt. I bästa fall kan avbyttaren arbeta på samma farm under

hela sin arbetsdag. En samtidig semester leder dessutom till att exempelvis resekostnader som en avbyttjänst orsakar inbesparas.

11 §. Antalet helgdagar som ingår i semester. Enligt paragrafen får i en semester som en lokal enhet ordnar ingå högst två söndagar eller andra helgdagar. Avsikten är att begränsa den lokala enhetens kostnader för avbyttjänsterna som uppstår på grund av de ersättningar för söndagsarbete eller motsvarande ersättningar enligt kollektivavtalet som betalas till avbyttarna. Begränsningen tillämpas oberoende av vad den lokala enheten i enskilda fall betalar till avbyttaren. På så sätt berör begränsningen på ett jämlikt sätt alla pälsdjursuppfödare som anlitar den avbyttarservice som en lokal enhet ordnar. Antalet helgdagar som får ingå i en lantbruksföretagares semester har också begränsats på motsvarande sätt. Någon begränsning behövs inte i fråga om själv ordnad avbyttjänst eftersom det maximibelopp som betalas för den inte är beroende av om avbyttjänsten utförts under en vardag eller helgdag.

12 §. Pälsdjursuppfödarens åtgärder före en avbyttjänst. I 1 mom. föreskrivs om åtgärder som en pälsdjursuppfödare måste vidta före en semesteravbyttjänst som en lokal enhet ordnar. Åtgärderna är desamma som också förutsatts av lantbruksföretagare, dvs. vägledning av avbyttaren, ombesörjande av arbetarskyddet och anskaffning av nödvändiga konsumtionsförnödenheter samt kontaktuppgifter som berör pälsdjursuppfödaren eller dennes företrädare. Det är meningen att vägledningen i skötseln av de dagliga göromålen utöver djurskötselarbetena också skall innefatta anvisningar om användningen av nödvändiga maskiner och anläggningar. Konsumtionsförnödenheter som skall skaffas är djurens mat och det foder som behövs vid tillverkningen av den. Vad gäller ombesörjande av arbetarskyddet avses bland annat att säkerställa att maskinerna och anläggningarna på farmen är i funktionsdugligt skick och uppfyller kraven på säkerhet.

Enligt 2 mom. tillämpas de skyldigheter som gäller semesteravbyttjänster i mån av möjlighet även på extraledighet. Skyldigheten är inte ovillkorlig då fråga är om extraledighet eftersom det är tänkt att extraledighet används bland annat vid sjukdomsfall. I ett

akut sjukdomsfall kan pälsdjursuppfödaren inte nödvändigtvis alltid utföra alla de skyldigheter som avses i 1 mom. Även i sådana situationer är det dock skäl att säkerställa att de krav som gäller skydd i arbete uppfylls. I egenskap av arbetsgivare är den lokala enheten ansvarig för avbytnarnas arbetarskydd.

3 kap.

Ansökan om och beviljande av avbytarservice

13 §. *Ansökan om avbytarservice.* Enligt 1 mom. söks avbytarservice hos den lokala enheten. Företagarna på samma farm skall ansöka om servicen med en gemensam ansökan. En farmspecifik ansökan är nödvändig eftersom valet av sätt att ordna servicen, dvs. antingen den lokala enhetens avbytarservice eller själv ordnade avbyttjänster, enligt 2 mom. är farmspecifikt på samma sätt som i lantbruksföretagarnas avbytarservicesystem. I ansökan skall uppges vilket system pälsfarmen väljer. En farmspecifik ansökan underlättar också bestämmandet av pälsdjursuppfödarens uppgiftsandel. När det gäller semester skall man bestämma den semesterande företagarens andel av de göromål på farmen som sköts med hjälp av avbyttjänsten och en farmspecifik ansökan ger en helhetsbild av förhållandena på farmen som underlag då uppgiftsandelarna bestäms.

Med tanke på avbyttjänsterna under det kommande kalenderåret skall ansökan göras före utgången av oktober året innan. Den lokala enheten skall också beakta en ansökan som inlämnats sedan fristen gått ut om dröjsmålet med ansökan berott på vägande skäl. Ett vägande skäl är exempelvis att pälsdjursverksamheten inletts först efter det fristen gått ut. I övergångsbestämmelserna i 41 § 3 mom. anges inom vilken tid en ansökan om avbytarservice för 2010 skall göras. Enligt nämnda lagrum skall ansökan lämnas in före utgången av januari 2010. De tidpunkter vid vilka avbytarservice önskas behöver inte uppges i samband med ansökan. Bestämmelser om hur de skall meddelas finns i 16 § i den föreslagna lagen.

14 §. *Bestämmande av uppgiftsandel.* Enligt 1 mom. skall pälsdjursuppfödaren i sam-

band med ansökan om avbytarservice uppges alla personer som stadigvarande arbetar på pälsfarmen och deras genomsnittliga uppgiftsandelar i procent av de göromål som hör till den dagliga skötseln av pälsdjuren på farmen.

Enligt 2 mom. skall den lokala enheten bestämma pälsdjursuppfödarens uppgiftsandel i enlighet med det meddelande som getts om den föreslagna uppgiftsandelens inte står i uppenbar strid med de faktiska omständigheterna. Under semesteråret kan uppgiftsandelarna justeras bara på synnerligen vägande skäl, exempelvis om antalet personer som arbetar på farmen ändras och detta medför en betydande förändring i uppgiftsandelarna. Möjligheterna att ändra de uppgivna uppgiftsandelarna begränsas för att förhindra att uppgiftsandelarna under ett pågående semesterår ändras medvetet i visst syfte.

15 §. *Serviceplan.* Syftet med en serviceplan är att främja att avbytarservicen utfaller väl såväl från pälsdjursuppfödarens som från den lokala förvaltningens synpunkt. Serviceplanen är farmspecifik och enligt 1 mom. uppgörs den av den lokala enheten tillsammans med pälsdjursuppfödaren.

I serviceplanen antecknas vissa basuppgifter oberoende av om farmen anlitar den avbytarservice som den lokala enheten ordnar eller själv ordnar sin service. Basuppgifterna uppräknas i 2 mom. Enligt momentet antecknas i serviceplanen antalet pälsdjur och typ av pälsdjur, de arbetsmetoder som tillämpas vid skötseln av dem, de arbeten som hör till den dagliga skötseln av djuren och en uppskattning av den totala arbetstid som arbetena kräver, de personer som stadigvarande arbetar på farmen, pälsdjursuppfödarnas uppgiftsandelar av de dagliga skötselarbetena och en uppskattning av omfattningen av en avbyttardag för pälsdjursuppfödarna. De uppskattningar som antecknas i serviceplanen är avsedda att vara riktgivande och de har ingen bindande inverkan då beslut fattas om beviljande av avbytarservice.

I serviceplanen för farmer som anlitar den avbytarservice som den lokala enheten ordnar skall dessutom antecknas de uppgifter som nämns i 3 mom. Det är viktigt att förvaltningspersonalen i den lokala enheten bekantar sig med förhållandena på farmen med

hjälp av gårdsbesök. På så sätt får man en helhetsbild av förhållanden på farmen utifrån vilken avbytarservicen kan ordnas så ändamålsenligt som möjligt. De uppgifter som berör gårdsbesök skall antecknas i serviceplanen. I planen bör man också bedöma den kompetensnivå som avbytararbetena på farmen förutsätter så att farmen kan anvisas avbytare med sådan kompetensnivå som är lämplig med tanke på farmens behov. Pälssdjursuppfödarnas planer på utveckling av gårdens verksamhet samt därtill hörande önskemål om kommande avbytar-servicearrangemang kan exempelvis antecknas såsom farmspecifika behov av att utveckla avbytar-service. Det är likaså viktigt att i serviceplanen anteckna sådana uppgifter om förhållandena på gården som har betydelse med tanke arbetarskyddet för avbytarerna eftersom en specificering av observerade missförhållanden underlättar avhjälpan av dem. Förteckningen över de uppgifter som skall antecknas i serviceplanen är inte uttömmande utan vid behov kan även andra uppgifter inkrivas i planen.

Enligt 4 mom. skall serviceplanen justeras om det sker ändringar i servicebehovet eller förhållandena. Såväl den lokala enheten som pälssdjursuppfödaren kan ta initiativ till en justering. Om den lokala enhetens avbytar-service anlitas uppgörs serviceplanen i samband med gårdsbesök. Ett gårdsbesök skall göras minst vart tredje år.

16 §. Tidpunkten för avbyttjänsten. En pälssdjursuppfödare som anlitar den service som en lokal enhet ordnar bör enligt 1 mom. i ett så tidigt skede som möjligt ge den lokala enheten ett förslag till tidpunkt för avbyttjänsten så att enheten kan planera avbyttarnas arbetstider på tillräckligt lång sikt. Ju tidigare pälssdjursuppfödaren ger sitt förslag, desto större möjlighet har han eller hon att få avbyttjänst vid önskad tidpunkt. Förslag som berör semester skall göras per pälssfarm eftersom pälssdjursuppfödare som arbetar på samma farm skall hålla semester samtidigt. Förslaget skall göras senast två månader före den planerade tidpunkten för semestern. Tidsgränsen är avsedd att vara målinriktad så att den lokala enheten i mån av möjlighet kan ordna semesteravbyttjänster fastän förslaget till semester inte har getts inom utsatt tid.

För förslag till tidpunkt för extraledighet uppställs ingen tidsgräns eftersom behovet av extraledighet inte nödvändigtvis är känt på förhand, i synnerhet då tjänsten utnyttjas i akuta sjukdomsfall. Också i sådana fall skall ett förslag dock ges så tidigt som möjligt.

Om den lokala enheten inte kan ordna avbyttjänsten vid den tidpunkt pälssdjursuppfödaren ursprungligen föreslagit skall enheten reservera honom eller henne möjlighet att föreslå en ny tidpunkt. Tanken är den att pälssdjursuppfödaren och den lokala enheten i samförstånd kan komma överens om den nya tidpunkten eftersom en avbyttjänst inte kan genomföras utan vardera partens samtycke. Formellt är det dock den lokala enheten som i sista hand beslutar om tidpunkten för avbyttjänsten. Det är fråga om ett beslut som gäller genomförande av en avbyttjänst, något särskilt beslut om detta ges inte. Den lokala enheten skall meddela pälssdjursuppfödaren om tidpunkten för avbyttjänsten i ett så tidigt skede som möjligt. Tidpunkten för en semester skall meddelas senast en månad innan semestern börjar. Med pälssdjursuppfödarens samtycke kan anmälningstiden även vara kortare.

I 3 mom. föreskrivs om framskjutande av en fastställd semester. Ett framskjutande är möjligt om pälssdjursuppfödaren på grund av sjukdom eller annan godtagbar orsak inte kunnat hålla sin semester vid den fastställda tidpunkten. Om avbyttjänsten inte kan genomföras vid den fastställda tidpunkten exempelvis för att avbyttaren insjuknat kan detta också betraktas såsom en godtagbar orsak. Meningen är att man skall sträva efter att ordna den framskjutna semestern under det år under vilket semestern ursprungligen skulle hållas. Ett villkor är att anslaget för året i fråga räcker till för detta ändamål. En semester kan även framskjutas att hållas före utgången av april året därpå om det finns medel kvar av anslaget för det föregående året. Om behovet av att framskjuta semestern beror på pälssdjursuppfödarens förhållanden skall han eller hon göra en begäran om detta hos den lokala före utgången av det år under vilket semestern inte kunde hållas. En sådan begäran skall göras skriftligen så att eventuella senare oklarheter kan undvikas. Om den inberedade semestern beror på den lokala enhe-

tens verksamhet förfars på det sätt som föreskrivs i 2 mom. Pälsdjursuppfödaren bereds möjlighet att föreslå en ny tidpunkt för semestern och ett samförstånd om tidpunkten eftersträvas.

17 §. Ansökan om ersättning för själv ordnad avbyttjänst. En ansökan som avses i 13 § i den föreslagna lagen skall göras på förhand även i sådana fall där pälsdjursuppfödaren själv ordnar sina avbyttjänster. Efter tidpunkten för avbyttjänsten skall pälsdjursuppfödaren skriftligen hos den lokala enheten ansöka om ersättning för den. Till ansökan skall fogas avbyttarens skriftliga utredning över att avbyttjänsten har genomförts.

I 2 mom. uppräknas de uppgifter som skall framgå av ansökan jämte bilagor, exempelvis av avbyttarens utredning. I sin utredning skall avbyttaren exempelvis anteckna tidpunkten för avbyttjänsten, de genomförda arbetsuppgifterna och den erhållna ersättningens belopp. Utöver annat skall pälsdjursuppfödaren ge uppgifter om huruvida det är fråga om semester- eller extraledighetsavbyttjänst eftersom detta inverkar på storleken på den ersättning som betalas.

Enligt 3 mom. skall ersättning sökas inom två månader efter det avbyttjänsten upphört. Ersättning kan beviljas även om ansökan inte gjorts inom utsatt tid om det är oskäligt att förvägra ersättning på grund av att ansökan inlämnats för sent.

18 §. Beslutsfattande. Den lokala enheten skall fatta överklagbara förvaltningsbeslut om de ärenden som uppräknas i paragrafen och där det är fråga om utövande av offentlig makt. För beslutsfattandet skall det finnas åtminstone en ansvarsperson i tjänsteförhållande i den lokala enheten. Om LPA i enlighet med 20 § 3 mom. i den föreslagna lagen sköter de uppgifter som ankommer på en lokal enhet beslutar den om de ärenden som avses i bestämmelsen i enlighet med vad som föreskrivs om LPA:s utövande av beslutanderätt i lagen om pension för lantbruksföretagare och statsrådets förordning om reglemente för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (1404/2006). Förvaltningslagen (434/2003) tillämpas vid beslutsfattandet. Det innebär bland annat att anvisningar för yrkande av rättelse skall fogas till ett beslut,

eller besväransvisning om det är fråga om ett beslut som LPA har gett. Beslutet delges genom i 59 § i förvaltningslagen avsedd vanlig delgivning. Enligt nämnda lagrum sker en vanlig delgivning per post genom brev till mottagaren som anses ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inte något annat visas.

4 kap.

Bestämmelser om förvaltningen

19 §. Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen. Syftet med avbyttarservice är att göra det lättare för pälsdjursuppfödare att orka i arbetet. Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av avbyttarservice ankommer därför på social- och hälsovårdsministeriet. I lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare föreskrivs också att den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen ankommer på social- och hälsovårdsministeriet.

20 §. Verkställighet. Enligt 1 mom. svarar LPA för ordnande av den lokala förvaltningen av avbyttarservice. Det skall finnas tillgång till service inom alla områden där behov av service förekommer. Behovet av service är i huvudsak koncentrerat till kustregionen i västra Österbotten, men behov förekommer i viss mån även i andra delar av landet.

Enligt 2 mom. kan en kommun, med vilken LPA ingått ett i 2 § 2 mom. i kommunallagen (365/1995) avsett uppdragsavtal, fungera som lokal enhet. Genom uppdragsavtalet förbinder sig kommunen att fungera såsom i denna lag avsedd lokal enhet och sköta avbyttarserviceverksamheten antingen bara inom sitt eget område eller därutöver även inom en eller flera andra kommuners eller delar av kommuners område. Eftersom LPA svarar för ordnande av den lokala förvaltningen har den ingen skyldighet att ingå uppdragsavtal fastän en viss kommun skulle vilja ingå ett sådant, utan enligt 3 mom. kan LPA också själv sköta den lokala enhetens uppgifter inom ett visst område eller ingå avtal med någon annan kommun om ordnande av den lokala förvaltningen.

21 §. Uppdragsavtal. Den ansvarsperson

som avses i *1 mom.* svarar för den lokala enhetens verksamhet gentemot både kunderna och LPA. Ansvarspersonens viktigaste uppgift är att fatta de beslut som avses i 18 § i den föreslagna lagen. I förhållande till LPA är ansvarspersonen en kontaktperson som bland annat svarar för lämnande av sådana uppgifter och utredningar till LPA som hänför sig till ersättande av kostnaderna.

I *2 mom.* definieras minimikraven på innehållet i det uppdragsavtal som ingås mellan LPA och kommunen.

22 §. *Den lokala enhetens skyldighet att ordna avbytarservice.* Enligt *1 mom.* är den lokala enheten skyldig att ordna avbytarservice för de pälsdjursuppfödare som bedriver pälsdjursuppfödning huvudsakligen inom dess verksamhetsområde och som har anmält att de anlitar den avbytarservice som den lokala enheten ordnar. På grundval av *2 mom.* kan avbytarservice även ordnas för de pälsdjursuppfödare som har anmält att de själva ordnar sina avbytartjänster. I praktiken kommer detta i fråga bara om det inte försvårar ordnandet av avbytarservice för de pälsdjursuppfödare som har anmält att de anlitar den lokala enhetens service.

Enligt *3 mom.* kan den lokala enheten ordna avbytarservice genom att anlita avbytare som är i dess tjänst, eller genom att köpa tjänster av en offentlig eller privat serviceproducent. En annan lokal enhet kan exempelvis vara serviceproducent.

23 §. *LPA:s uppgifter.* I paragrafen finns en förteckning över de uppgifter som LPA har i anslutning till verkställigheten av lagen och som inte ingår i de uppgifter som ankommer på en lokal enhet eller om vilka inte bestäms särskilt i denna lag. De uppgifter om vilka bestäms särskilt i lagen ingår i huvudsak i bestämmelserna om ersättande av kostnader och sökande av ändring.

1 och 2 punkten anknyter till LPA:s roll som uppdragsgivare. Att ge anvisningar till de lokala enheterna och övervaka att uppdragsavtalen efterföljs skulle även utan specialbestämmelse höra till LPA:s uppgifter, men för klarhetens skull föreslås att detta nämns i lagen. I egenskap av uppdragsgivare har LPA bland annat rätt och skyldighet att utföra enskilda övervaknings- och granskningsuppgifter i de lokala enheterna, om det

är nödvändigt exempelvis för betalning av ersättningar av staten.

LPA skall betjäna kundkretsen och andra intresserade genom att i enlighet med *3 punkten* ge allmän information om avbytarservice för pälsdjursuppfödare. Rådgivning i enskilda fall hör till den lokala enhetens ansvar.

Syftet med den statistikverksamhet som nämns i *4 punkten* är att få rikstäckande information om tillämpningen av lagen.

Enligt *5 punkten* skall LPA även för övrigt främja ett effektivt förverkligande av avbytarservicen. Det kan exempelvis innebära utveckling av de datasystem som är avsedda för verkställigheten av lagen samt ordnande av kompletterande utbildning för förvaltningspersonalen i de lokala enheterna.

5 kap.

Ersättande av kostnader

24 §. *Statens ersättning för förvaltningskostnader.* I *1 och 2 mom.* föreskrivs om den ersättning av staten som betalas för skötseln av den lokala förvaltningen. Ersättningen baserar sig på ett fast anslag som intas i statsbudgeten och dess belopp per lokal enhet bestäms kalkylmässigt. Det innebär att de lokala enheterna inte behöver redovisa för staten hur ersättningen har använts.

Ersättningens totalbelopp fastställs på LPA:s framställning årligen genom beslut av statsrådet. Ersättningen fastställs och betalas till LPA i samband med den ersättning som betalas för förvaltningen av avbytarservicen för lantbruksföretagare och som betalas månatligen i lika stora poster senast den 10 varje månad. LPA betalar ersättningen till de kommuner som ingått uppdragsavtal på samma sätt som till de kommuner som ingått uppdragsavtal om skötseln av avbytarservicen för lantbruksföretagare, dvs. månatligen i lika stora poster. Den del av det för kostnaderna för den lokala förvaltningen avsedda totalbeloppet, som motsvarar kostnaderna för den lokala förvaltning som LPA sköter, blir hos LPA.

3 mom. gäller en ersättning för de förvaltningskostnader som LPA har på grund av skötsel av andra uppgifter än de som hör till

skötseln av en lokal enhets uppgifter. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer och betalar ersättningen till LPA i samband med ersättningen för förvaltningskostnaderna för avbytar-service för lantbruksföretagare som betalas årligen i fyra lika stora poster. Ersättningen bestäms kalkylmässigt, vilket innebär att LPA inte behöver redovisa för staten hur ersättningen har använts.

25 §. Statens ersättning för kostnaderna för avbytar-service. I paragrafen föreskrivs om de kostnader som berättigar till ersättning av staten och som orsakas av förverkligande av avbytar-service enligt denna lag. Enligt *1 mom.* ersätts endast kostnader som med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan anses nödvändiga. Ersättningens totalbelopp baserar sig på ett två års reservationsanslag som anvisas i statsbudgeten för detta ändamål. Ersättningen betalas till LPA som ser till att den betalas vidare till de kommuner som ordnar avbytar-service på grundval av uppdragsavtal. Om LPA har skött de uppgifter som ankommer på en lokal enhet blir hos LPA en sådan andel av ersättningens totalbelopp som motsvarar de kostnader LPA har haft för ordnande av service. Ersättningen anges som ett nettobelopp, dvs. från beloppet avdras de avgifter som uppstår för extraledighet samt andra eventuella inkomster som hänför sig till verksamheten, exempelvis försäkringsersättningar.

2 mom. innehåller en förteckning över de kostnader för avbytar-service som kan ersättas av statens medel. Till innehållet motsvarar bestämmelsen i sak motsvarande bestämmelse i 35 § i den gällande lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare, förutom att resekostnader som orsakats av uppgörande och justering av serviceplan också berättigar till ersättning av staten.

Till de kostnader som orsakas av avbytar-service för pälsdjursuppfödare och som berättigar till ersättning av staten hör också avbytarens lönekostnader, ersättningar för själv ordnade avbytar-tjänster, kostnader för köp av tjänster, kostnader för kompletterande utbildning för avbytare, skadestånd som anknyter till skötsel av andra uppgifter än förvaltningsuppgifter samt andra nödvändiga kostnader som orsakas av ordnande av service enligt denna lag.

26 §. Grunderna för ersättning som betalas till kommun som ingått uppdragsavtal. LPA har helhetsansvaret för verkställigheten av lagen och för att de för ändamålet reserverade anslagen räcker till. Därför bör LPA ha möjlighet att inverka på de lokala enheternas verksamhet och hur de använder medlen. Ersättande av resekostnader i anslutning till serviceplan, som nämns i *1 mom.*, förutsätter att LPA på förhand godkännt dem.

Enligt *2 mom.* har kommunerna möjlighet att på förhand få ett bindande beslut av LPA om någon kostnad kan anses nödvändig och ge rätt till ersättning av staten.

27 §. Betalning av förskott till kommun som ingått uppdragsavtal. LPA betalar månatligen ett förskott till kommunerna för de kostnader verksamheten orsakar. Enligt *1 mom.* baserar sig förskottets storlek på LPA:s uppskattning och på beloppet inverkar antalet avbytta semesterdagar inom den lokala enhetens verksamhetsområde och den genomsnittliga kostnaden för en semesterdag samt de ändringar som enligt LPA:s uppskattning väntas ske i dem. Den genomsnittliga kostnaden för en semesterdag kan variera i de lokala enheterna eftersom bland annat avbytarens längd, avbytarens åldersstruktur och de avbytta gårdarnas struktur inverkar på kostnaden.

Enligt *2 mom.* kan förskottet justeras om de verkliga kostnaderna är väsentligt större eller mindre än förskottet enligt *1 mom.*. En avvikelse på cirka tio procent kan anses väsentlig.

Enligt *3 mom.* kan till kommunen vid behov betalas ett särskilt förskott. Ett sådant behövs om den lokala enheten varit tvungen att betala en enskild kostnad som varit av betydande storlek i förhållande till det förskott kommunen fått.

28 §. Det slutliga beloppet av ersättning som betalas till kommun som ingått uppdragsavtal. Enligt *1 mom.* skall de lokala enheterna årligen före utgången av april ge LPA en slutlig redovisning över sina kostnader för avbytar-service under det föregående året. I juli begär LPA i *2 mom.* avsedda återbetalningar av de kommuner till vilka betalats för mycket i förskott. I augusti betalar LPA inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten i *3 mom.* avsedda slutposter till de kommuner där förskotten inte räckt till

för att täcka kostnaderna.

29 §. Avbrytande av betalning. Tanken är den att LPA då fråga är om att ordna verksamheten på ett ändamålsenligt sätt vid behov vägleder och ger råd till de kommuner som på grundval av uppdragsavtal fungerar som lokala enheter. För den händelse vägledningen och rådgivningen inte ger önskat resultat har LPA enligt den föreslagna paragrafen möjlighet att minska de förskott som betalas till den lokala enheten eller avbryta betalningen av dem, eller låta bli att betala en slutpost. Avsikten är att bestämmelsen tillämpas bara i undantagsfall. En motsvarande bestämmelse finns i 41 § i lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare.

30 §. Betalning av ersättning till LPA för kostnaderna för avbyttarservice. Ersättningen för kostnaderna för avbyttarservice för pälsdjursuppfödare betalas enligt 1 mom. till LPA i form av månatliga förskott på samma sätt som den ersättning som betalas för kostnaderna för avbyttarservice för lantbruksföretagare.

Enligt lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare skall överbetalda förskott årligen återbetalas till staten. I 2 mom. föreslås att de förskott som överbetalats för avbyttarservice för pälsdjursuppfödare återgår till LPA som får använda den överbetalda delen för förskotten för det löpande året. Det är motiverat med beaktande av att avsikten är att avbyttarservicen för pälsdjursuppfödare skall finansieras med ett reservationsanslag som intas i statsbudgeten och inte med ett förslagsanslag såsom fallet är med avbyttarservicen för lantbruksföretagare. Det föreslagna förfarandet ger flexibilitet i användningen av reservationsanslaget.

31 §. LPA:s utredningar över kostnaderna för avbyttarservice. LPA ansvarar gentemot staten för att reservationsanslaget används på ett ändamålsenligt sätt. Därför skall LPA ge utredningar om detta till social- och hälsovårdsministeriet. Månatligen inlämnas en utredning över det belopp som betalas som förskott till de lokala enheterna samt över de kostnader som LPA har för ordnande av avbyttarservice i det fall LPA sköter de uppgifter som hör till en lokal enhet. Dessutom skall LPA årligen lämna in en totalredovisning över kostnaderna för avbyttarservice un-

der det föregående året samt över användningen av den ersättning av staten som betalas för dem. Avsikten är att utredningen över användningen av ersättningen skall visa hur stor del av kostnaderna för avbyttarservicen fördelas på de kommuner som bildar lokala enheter och hur stor del som fördelas på LPA då den sköter en lokal enhets uppgifter.

6 kap.

Sökande av ändring

32 §. Rättelseyrkande. Det bör vara möjligt att söka ändring i sådana beslut som avses i 18 § i den föreslagna lagen och som gäller en serviceanvändares rättsskydd. Om den som fattar beslutet är en lokal enhet som fungerar på grundval av ett uppdragsavtal söks rättelse av beslutet först hos LPA vars beslut sedan kan överklagas hos förvaltningsdomstolen.

Det rättelseyrkandeförfarande som avses i 1 mom. är motiverat av den orsaken att LPA har helhetsansvaret för verkställigheten av lagen. Då en lokal enhet fattar ett enskilt beslut använder den en beslutanderätt som överförts från LPA genom uppdragsavtalet. Därför bör LPA ha möjlighet att ta ställning till beslutet innan det överförs till förvaltningsdomstolens prövning.

För att systemet skall fungera väl är det ändamålsenligt att beslutsfattandet så långt som möjligt sker på det lokala planet. Därför skall ett rättelseyrkande enligt 2 mom. lämnas till den lokala enheten. Ett rättelseyrkande skall inlämnas inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Om ett rättelseyrkande inlämnas kontrollerar den lokala enheten om beslutet kan rättas i den lokala enheten. Om rättelseyrkandet inte till alla delar kan godkännas, skall den lokala enheten utan dröjsmål sända handlingarna jämte sitt utlåtande till LPA.

33 §. Besvär. I 1 mom. avses med LPA:s beslut ett beslut som LPA har fattat antingen i egenskap av lokal enhet eller på grund av ett rättelseyrkande. I vartdera fallet får beslutet överklagas hos Vasa förvaltningsdomstol. Förvaltningsprocesslagen (586/1996) tillämpas på förfarandet vilket bland annat innebär att besvärstiden i enlighet med 22 § i förvaltningsprocesslagen är 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Det föreslås att behandlingen av besvär koncentreras till Vasa förvaltningsdomstol. Det är motiverat att koncentrera besvären till en förvaltningsdomstol eftersom det är fråga om en service som riktar sig till en mindre kundgrupp och det är sannolikt att besvär ganska sällan förekommer, i synnerhet med beaktande av att besvärsförfarandet föregås av ett rättelseförfarande. Med tanke på var pälsdjursuppfödning i huvudsak bedrivs är Vasa förvaltningsdomstol lämpligast som besvärsmyndighet. Även utan specialbestämmelse skulle besvär över avbytarservice för pälsdjursuppfödare på grundval av bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen i de flesta fall bli behandlade i Vasa förvaltningsdomstol.

Besvär över LPA:s beslut skall inom besvärstiden lämnas in till LPA. Enligt 2 mom. skall LPA rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvären. I övriga fall skall LPA utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till förvaltningsdomstolen. Det föreslagna förfarandet skulle åtminstone inte märkbart fördröja behandlingen av ett ärende eftersom förvaltningsdomstolen i vilket fall som helst skulle begära utlåtande av LPA om besvären skulle inlämnas direkt till domstolen.

Enligt 3 mom. får förvaltningsdomstolens beslut överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen bara om denne beviljar besvärstillstånd. Det är motiverat att begränsa besvärsmöjligheterna på det föreslagna sättet eftersom det nämnda rättelseförfarandet och en oberoende förvaltningsdomstolsbehandling med beaktande av ärendenas natur kan anses vara tillräckliga med avseende på rätts-säkerheten.

34 §. Avgörande av meningsskiljaktigheter som beror på uppdragsavtalet. Ett i den föreslagna lagen avsett uppdragsavtal berör ett avtalsförhållande mellan två offentligrättsliga organisationer, en kommun och LPA. Avtalet gäller dessutom skötande av en i lag reglerad uppgift som finansieras av staten. Sålunda är meningsskiljaktigheter som beror på uppdragsavtalet till sin karaktär i förvaltningsprocesslagen avsedda förvaltningsvistemål och de avgörs av Vasa förvaltningsdomstol.

Meningsskiljaktigheter som berör exempelvis tolkning av avtalet samt betalning eller återbetalning av ersättning av staten avgörs såsom förvaltningsvistemål.

I paragrafen finns även bestämmelser om tidsfrister för anhängiggörande av förvaltningsvistemål. Ett förvaltningsvistemål som berör ersättande av kostnader skall anhängiggöras inom sex månader. Om bestämmelser om tidsfristen för anhängiggörande av sådant tvistemål inte skulle intas i lagen på föreslaget sätt skulle den allmänna preskriptionstiden på 10 år tillämpas. Då kunde de kostnader som berör en viss tidsperiod förbli öppna under en onödigt lång tid.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

35 §. Pälsdjursuppfödarens anmälnings-skyldighet. En pälsdjursuppfödare är skyldig att på eget initiativ och på begäran meddela den lokala enheten sådana uppgifter om sig själv och sin pälsfarm som kan inverka på avgörandet av ett ärende enligt denna lag eller på förverkligandet av avbytarservice. Därutöver skall uppgifter också meddelas LPA i fall där LPA sköter de uppgifter som ankommer på en lokal enhet eller behandlar ett rättelseyrkande.

36 §. Hemlighållande och utlämnande av uppgifter. Enligt 4 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (offentlighetslagen; 621/1999) tillämpas lagen bland annat på kommunala myndigheter. Den lokala enheten är en myndighet i den kommun som ingått uppdragsavtalet, därför skall offentlighetslagen tillämpas på dess verksamhet och handlingar. Med stöd av 4 § 2 mom. i offentlighetslagen tillämpas lagen på LPA bara då den utövar offentlig makt. Enligt den föreslagna lagen ingår i LPA:s uppgifter att ge beslut som anknyter till en individs rättigheter och skyldigheter och dessutom finansieras nettokostnaderna för verksamheten i sin helhet av statens medel. Sålunda ligger tyngdpunkten i LPA:s verksamhet i väsentlig grad på ett utövande av offentlig makt. För klarhetens skull föreskrivs därför i 1 mom. att offentlighetslagen tillämpas såväl på lokal enhets som på LPA:s verksamhet i ärenden

som hänför sig till verkställigheten av lagen. Offentlighetslagen tillämpas på LPA:s verksamhet således bara till den del det är fråga om utövande av offentlig makt.

På känsliga uppgifter som behandlas vid verkställigheten av den föreslagna lagen tillämpas sålunda bland annat de sekretessskyldigheter som föreskrivs i 6 kap. i offentlighetslagen. Enligt offentlighetslagen skall exempelvis sådana handlingar hemlighållas som innehåller uppgifter om en enskild persons affärs- eller yrkeshemligheter (24 § 1 mom. 20 punkten), en persons ekonomiska ställning (24 § 1 mom. 23 punkten) samt om en persons hälsotillstånd (24 § 1 mom. 25 punkten).

En uppgift ur en handling som en myndighet uppgjort då den utfört ett uppdrag eller som har getts för ett uppdrag som utförs av en annan myndighet, utlämnas enligt 14 § i offentlighetslagen på beslut av den myndighet som gett uppgiften, om inte annat följer av uppdraget. Enligt bestämmelsen kan i uppdragsavtalet överenskommas att den lokala enheten beslutar om utlämnande av uppgift, vilket är motiverat eftersom handlingarna finns hos den lokala enheten som också har de bästa förutsättningarna att bedöma om det är motiverat att lämna ut uppgiften. För att de lokala enheternas befogenhet att besluta om utlämnande av uppgifter inte skall bli beroende av uppdragsavtalen föreslås i 2 mom. att bestämmelser om detta intas direkt i lagen.

Eftersom försäkringsuppgifter som avses i lagen om pension för företagare behandlas i samband med avbytarserviceärenden överensstämmer 3 mom. med 147 § 1 mom. i lagen om pension för företagare.

37 §. Rätt att få uppgifter. I princip skall pälstdjursuppfödaren själv ge den lokala enheten och LPA de uppgifter som behövs för att avgöra ett ärende som berör avbytarservice. I undantagsfall kan en lokal enhet eller LPA ha behov av att få sekretessbelagda uppgifter som berör pälstdjursuppfödarens företagsverksamhet, pensionsförsäkrings giltighet eller pensioner som beviljats honom eller henne. Nämnade uppgifter kan finnas hos skattemyndighet, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, pensionsstiftelse, pensionskassa eller annan pensionsanstalt. I

1 mom. föreskrivs om förenämnda instansers skyldighet att på lokal enhets eller LPA:s begäran ge sådana uppgifter, om de är nödvändiga för ordnande av avbytarservice för pälstdjursuppfödare eller för förverkligande av därtill hörande åtgärder eller för kontroll av uppgifter som lämnats ut till lokal enhet eller LPA för verkställigheten av denna lag. På grundval av bestämmelsen är också LPA skyldig att ge en lokal enhet sekretessbelagda uppgifter som berör bland annat pensioner som den beviljat med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare.

I egenskap av uppdragsgivare bör LPA dessutom ha rätt att av en lokal enhet avgiftsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelserna få alla de uppgifter som är nödvändiga för verkställandet av uppdrag enligt denna lag och som finns hos den lokala enheten. Bestämmelser om detta finns i 2 mom. På grundval av bestämmelsen har LPA rätt att av en lokal enhet få de nödvändiga uppgifter som den behöver exempelvis vid övervakningen av att uppdragsavtalet iakttas.

38 §. LPA:s rätt att använda uppgifter som lämnats i andra ärenden. Enligt paragrafen har LPA rätt att vid behandlingen av ett ärende som berör avbytarservice för pälstdjursuppfödare använda uppgifter som den fått för skötseln av sina övriga lagstadgade uppdrag. LPA kan använda dessa uppgifter bara om det är uppenbart att dessa uppgifter påverkar lämnandet av avbytarservice eller ersättning enligt den föreslagna lagen och uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet. Dessutom förutsätts att LPA också annars separat har rätt att få dessa uppgifter. Den föreslagna möjligheten att använda uppgifterna behövs så att LPA inte en gång till behöver skaffa samma uppgifter som redan finns hos pensionsanstalten. Enligt paragrafen skall LPA på förhand underrätta den som söker en ersättning om att uppgifterna eventuellt kommer att användas. Ett förhandsmeddelande anses ha blivit gjort om det på den berörda ansökningsblanketten nämns om saken.

39 §. Justering av belopp med lönekoeficient. Enligt paragrafen justeras de belopp som anges i den föreslagna lagen, dvs. den kundavgift som uppbärs för extraledighet och den ersättning som betalas för själv ordnad avby-

tartjänst, årligen med en lönekoeficient. I lönekoeficienten utgör vägningskoeficienten för förändringar i lönenivån 80 procent och vägningskoeficienten för förändringar i prisnivån 20 procent. Eftersom fråga är om ersättning för kostnader som baserar sig på löne- eller andra arbetskraftskostnader är det motiverat att binda beloppets storlek till en lönekoeficient. De belopp som anges i den föreslagna lagen motsvarar nivån för lönekoeficienten för 2010.

8 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

40 §. Ikraftträdande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2010.

41 §. Övergångsbestämmelser som gäller ordnande av avbyttarservice och avbyttarservicens kvantitet. Enligt 4 § i den föreslagna lagen skall social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående året fastställa maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar som kan ordnas under det följande året. Med avvikelse från detta föreskrivs i 1 mom. att maximiantalet semesterdagar är 14 under år 2010.

För att social- och hälsovårdsministeriet skall kunna fastställa maximiantalet extraledighetstimmar måste ministeriet ha uppgifter om antalet pälsdjursuppfödare som kommer att anlita avbyttarservice under det berörda året. Den första ansökningstiden för avbyttarservice går ut först vid utgången av januari 2010 och de lokala enheterna skall efter det avgöra om alla sökande uppfyller de föreskrivna villkoren för avbyttarservice. Därför föreskrivs i 2 mom. att maximiantalet extraledighetstimmar som ordnas under 2010 fastställs före utgången av mars 2010 samt att extraledighet ordnas tidigast från och med början av april.

Enligt 13 § i den föreslagna lagen skall avbyttarservice sökas före utgången av oktober det år som föregår det år under vilket avbyttarservicen ordnas. Enligt 3 mom. i den föreslagna övergångsbestämmelsen upphör ansökningstiden för avbyttarservice under 2010 vid utgången av januari 2010.

42 §. Övergångsbestämmelse som gäller kostnaderna för den lokala förvaltningen.

Enligt 24 § 1 mom. i den föreslagna lagen fastställer statsrådet årligen före utgången av september totalbeloppet av den ersättning som staten betalar för kostnaderna för den lokala förvaltningen. Med avvikelse från detta föreskrivs i 1 mom. att totalbeloppet för ersättningen av staten är 182.000 euro.

Enligt 24 § 2 mom. i den föreslagna lagen bestäms ersättningens storlek per lokal enhet på grundval av antalet avbytta semesterdagar inom den lokala enhetens verksamhetsområde under det år som föregår det föregående året. Under de två första åren efter lagens ikraftträdande kan ersättningen dock inte bestämmas på förenämnt sätt.

I 2 mom. finns en övergångsbestämmelse om den ersättning som betalas 2010. Under det första halvåret förfars så att LPA uppskattar hur många pälsfarmer som anlitar avbyttarservice det finns inom den lokala enhetens område. Under perioden januari-juni betalas som förskott ett belopp som är 17 euro per pälsfarm som uppskattas finnas inom området. Från och med juli betalas ersättningen per månad på grundval av antalet pälsdjursuppfödare som fått ett positivt beslut på sin ansökan om avbyttarservice före utgången av mars 2010. I det belopp som månatligen betalas beaktas även de förskott som betalats under det första halvåret så att den slutliga ersättningen för hela året baserar sig på de positiva beslut som getts före utgången av mars 2010.

I 3 mom. föreskrivs om den ersättning som betalas 2011. Under perioden januari-juni bestäms förskottets belopp enligt antalet positiva beslut som getts före utgången av mars 2010. Från och med juli betalas ersättningen per månad på grundval av hur många pälsdjursuppfödare inom den lokala enhetens område som fått ett positivt beslut på sin ansökan om avbyttarservice för år 2011 senast före utgången av mars 2011. I det belopp som månatligen betalas beaktas även de förskott som betalats under det första halvåret så att den slutliga ersättningen för hela året baserar sig på de positiva beslut som getts före utgången av mars 2011.

43 §. Övergångsbestämmelse som gäller förskotten för kostnaderna för avbyttarservice. Enligt 27 § 1 mom. i den föreslagna lagen bestämmer LPA storleken på förskottet för

kostnaderna för avbyttarservice med beaktande av antalet avbytta semesterdagar inom den lokala enhetens verksamhetsområde under året före det föregående kalenderåret och den genomsnittliga kostnaden per avbytt semesterdag inom enhetens verksamhetsområde samt de ändringar som enligt LPA:s uppskattning kommer att ske i dem. Under de två första åren efter lagens ikraftträdande kan förskottet dock inte bestämmas på förenämnt sätt. Därför behövs övergångsbestämmelser i lagen om betalningen av förskotten för 2010 och 2011.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller år 2010. Under perioden januari-juni bestäms grunderna för förskottet utifrån LPA:s uppskattning av antalet pälsfärmer inom den lokala enhetens område. Ersättningen är 250 euro per pälsfarm. Från och med juli 2010 bestäms förskottets belopp enligt antalet pälsdjursuppfödare som fått ett positivt beslut om semester före utgången av mars samt LPA:s uppskattning av hur stor den genomsnittliga kostnaden för en semesterdag blir i den lokala enheten.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller år 2011. Under perioden januari-juni bestäms förskottet på samma sätt som det betalda förskottet för senare hälften av 2010. Förskottet för juli-december bestäms enligt antalet pälsdjursuppfödare som fått ett positivt beslut om semester för år 2011 före utgången av mars 2011 samt LPA:s uppskattning av hur stor den genomsnittliga kostnaden för en semesterdag blir i den enskilda lokala enheten.

1.3. Lag om försök med vikariehjälp för renskötare

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* I paragrafen finns grundelementen för försöket med vikariehjälp. Under försökstiden skaffar renskötaren själv en vikarie och får ersättning för det av statens medel. I renskötselarbetet krävs god lokalkännedom av vikarien eftersom sätten att sköta renarna variera i de olika områdena och renbeteslagen. Därför har renskötarna ansett det viktigt att de själva får välja sina vikarier.

Försöket genomförs utan regional begränsning men kostnaderna ersätts inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten för än-

damålet. I förslaget till statsbudget för 2010 har intagits ett två års reservationsanslag för ordnande av ett försök med vikariehjälp för renskötare.

Renskötselarbetena följer renarnas naturliga årsrytm och varierar beroende på årstiden. Renskötseln är dessutom mycket beroende av naturförhållandena. Det föreslås att försöket genomförs under en treårsperiod så att tillräckliga erfarenheter erhålls med beaktande av de årliga variationerna i renskötselarbetet. Bestämmelser om detta intas i 18 § 1 mom.

2 §. *Renskötare.* I paragrafen fastställs att renskötare som bedriver renskötsel såsom företagare är målgrupp för försöket. Företagarstatus påvisas genom en lagstadgad företagarpensionsförsäkring. Renskötarna omfattas av i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) avsedd försäkring, dvs. en så kallad obligatorisk LFÖPL-försäkring. En obligatorisk LFÖPL-försäkring används som bevis på företagarestatus även i andra system, exempelvis i lantbruksavbyttarsystemet.

En företagare kan ha obligatorisk LFÖPL-försäkring i huvudsak exempelvis för skogsbruk, men därutöver kan han eller hon ha blivit försäkrad för en småskalig renskötsel som han eller hon bedriver som binäring. För att vikariehjälp skall inriktas på personer för vilka renskötseln är en betydande del av företagsverksamheten föreslås att i paragrafen intas en bestämmelse om att renskötaren skall ha minst 50 inräknade renar. Antalet inräknade renar tas som grund för arbetsinkomsten i LFÖPL-försäkringen. I minimiantalet beaktas inte de renar som innehas av renskötarens familjemedlemmar fastän vikariehjälp enligt 4 § i den föreslagna lagen också kan användas för skötande av de renskötselarbeten som renskötaren skulle ha utfört för en familjemedlems räkning.

Minimiantalet renar och äganderätten till dem skall visas med den senast fastställda renlängd som står till förfogande vid den tidpunkt vikariehjälp utförs. Ändringar som gäller äganderätt och antalet inräknade renar och som skett efter fastställandet av renlängden beaktas bara om renbeteslagets styrelse har fastställt ändringen före den tidpunkt vid vilken vikariehjälp utförs.

3 §. *Övriga definitioner.* I paragrafen ges definitioner på de begrepp som är viktiga

med tanke på tillämpningen av lagen. Definitionen på renskötselarbete i *1 punkten* behövs för att visa för vilka uppgifter den i lagen avsedda vikariehjälpen kan ordnas. Med renskötselarbete avses sådant arbete med renskötsel som skall försäkras enligt LFÖPL, dvs. renskötselarbete som utförs för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning. Arbetet kan omfatta exempelvis skötande, sammandrivning, skiljning, farmuppfoädnung, tillskottsutfodring och märkning av renar. Som renskötselarbete anses också uppförande och reparation av rengärden, sökande av skador orsakade av rovdjur och arbete för att förhindra sådana skador, förebyggande av skador på odlingar, slakt samt förädling av renprodukter, om arbetet utförs för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning. Insamling av foder för tillskottsutfodring är också renskötselarbete om det inte är fråga om spannmålsodlingsarbete som har beaktats i LFÖPL-försäkringen då arbetsinkomsten av odlad jordbruksmark har fastställts.

En verksamhet som bedrivs i samband med renskötsel och som bör betraktas som ett skilt företag blir utanför LFÖPL-försäkringen. Om ett särskilt andelslag exempelvis har bildats för slakt är arbete som utförs för dess räkning inte sådant renskötselarbete som skall LFÖPL-försäkras. Sådant arbete är inte heller t.ex. uppförande av skyddsgärden vid riksgränsen liksom inte heller arbete i samband med byggande och renovering av renbaracker eftersom arbetena i fråga inte utförs för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning utan exempelvis för Renbeteslagsföreningens räkning.

Definitionen på familjemedlem i *2 punkten* och den kompletterande definitionen på make i *3 punkten* behövs av tre orsaker. Med hjälp av definitionerna preciseras dels för vems räkning renskötselarbeten kan utföras med den vikariehjälp som lagen avser, dels vem som kan fungera som vikarie. Dessutom behövs begreppet familjemedlem vid prövningen av om renskötaren hade haft möjlighet att låta en familjemedlem utföra arbetet.

I samband med beredningen har olika alternativ att definiera begreppet familjemedlem dryftats. I LFÖPL avses med familjemedlem en person som varaktigt lever i en renskötarens hushåll och som är släkt med ho-

nom eller henne eller hans eller hennes make i rätt upp- eller nedstigande led eller som är make till den person som avses här. Definitionen är inte lämplig när det gäller vikariehjälp för renskötare eftersom det inte är ändamålsenligt att vikariehjälpen utsträcks att gälla renskötselarbeten som utförs för ett myndigt barns räkning. I analogi med det får definitionen inte heller vara ett hinder för ett myndigt barn att fungera som vikarie. Den hushållsdefinition som tillämpas vid betalning av stöd per djur (Statsrådets förordning om utbetalning av stöd per djur för renskötselåret 2008/2009; 209/2008) vore mera ändamålsenlig när det gäller vikariehjälp för renskötare men i samband med en vikariehjälp är det dock inte skäl att förutsätta gemensamt barn då fråga är om sambor.

Eftersom ingen av de tänkbara nuvarande definitionerna på familjemedlem som sådan är tillämplig med avseende på de behov som finns i den föreslagna lagen intas i 2 och 3 punkten specialbestämmelser om detta. Som familjemedlem betraktas make samt person som inte fyllt 18 år och som varaktigt lever i renskötarens hushåll och är släkt med renskötaren eller dennes make i rätt nedstigande led. Adoptivbarn jämställs med eget barn. Med make avses äkta make samt person som fortgående lever i gemensamt hushåll med renskötaren under äktenskapsliknande förhållanden.

4 §. Villkor för betalning av ersättning. Enligt *1 mom.* är ett villkor för att ersättning skall betalas att behovet av vikariehjälp beror på arbetsförmåga hos renskötaren som föranletts av sjukdom eller olycksfall. Med tanke på renskötarens beredskap att orka i arbetet är det viktigt att han eller hon vet att renarna blir skötta även under den tid han eller hon eventuellt blir arbetsförmögen. I synnerhet under de säsongbetonade arbetstopparna i renskötselarbetet kan arbetet i hela renbeteslaget försvåras om en av renskötarna blir sjuk.

En lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av arbetsförmåga för högst sju dagar utan läkarintyg. Det är inte skäl att förutsätta läkarintyg av en renskötare för arbetsförmåga som pågår kortare tid än detta, eftersom det inom renskötselområdet kan vara mycket lång väg till läkare, i syn-

nerhet under veckoslut eller annan jourtjänstgöringstid.

En renskötare kan inte få i lagen avsedd ersättning under den tid han eller hon får full invalidpension som beviljats tillsvidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension eftersom vikariehjälpen främst är avsedd för akuta fall av arbetsoförmåga. Genom förenämnda pensionssystem ersätts en persons långvariga eller bestående inkomstbortfall.

Av 2 mom. framgår för vilka uppgifter i denna lag avsedd vikariehjälp kan användas. Det renskötelsarbete som man låter utföra med vikariehjälpen bör ha varit nödvändigt vid tidpunkten för vikariehjälpen i den meningen att arbetet inte kunnat framflyttas till en senare tidpunkt. Uppförande och reparation av rengården eller reparation av motor-kälkar och andra arbetsredskap som behövs i renskötelsen är exempelvis i de flesta fall inte sådana arbeten som är bundna till en viss tidpunkt och därför kan de inte betraktas som nödvändiga arbeten vid vikariehjälpstidpunkten. Om en motorkälke t.ex. går sönder just då de brådaste renskötelsarbetena pågår kan reparation av kälken dock anses vara ett nödvändigt arbete.

Sådana renskötelsarbeten som renskötaren själv hade utfört för egen, familjemedlems eller renbeteslagets räkning, om han eller hon inte hade blivit arbetsoförmögen, kan skötas med vikariehjälpen. I renskötelskulturen är det vanligt att renar finns i till och med mycket unga barns namn. I renskötelsen ingår många uppgifter som kräver särskild yrkesskicklighet och styrka och ofta är det en av familjemedlemmarna som utför dem för de övriga familjemedlemmarnas räkning. På motsvarande sätt LFÖPL-försäkras renskötelsarbete som utförs för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning.

Enligt renskötellagen har renbeteslaget till uppgift att sörja för att de arbeten som hör till renskötelsen blir utförda. Renskötarna skall delta i de arbeten som utförs för renbeteslagets räkning så att renbeteslagets övriga delägares intressen inte kränks. Det arbete som utförs för renbeteslagets räkning är för sin del också ett arbete som utförs för de egna renarnas bästa. Därför är det motiverat att vikariehjälpen utsträcks att gälla även arbete

som utförs för renbeteslagets räkning.

I 3 mom. uppräknas de situationer då ersättning inte betalas. 1 och 2 punkten hänför sig till familjemedlems ställning i renskötelsarbetet. Enligt 1 punkten betalas ersättning inte om en familjemedlem till renskötaren varit vikarie och enligt 2 punkten inte heller om en familjemedlem hade haft möjlighet att sköta de arbeten för vilka renskötaren skaffat en vikarie som inte hör till familjen. Om renskötaren exempelvis har för avsikt att sköta de nödvändiga renskötelsarbetena även för sin makes renars vidkommande, men på grund av arbetsoförmåga kan han inte göra det, kan renskötelsarbetet i fråga inte skötas med hjälp av vikariehjälp om den make som äger renarna de facto har möjlighet att själv sköta dem.

Vid prövning av en familjemedlems möjligheter att sköta de uppgifter som ingår i vikariehjälpen är det skäl att fästa uppmärksamhet vid hans eller hennes ålder. Det kan inte förutsättas att ett barn som inte fyllt 15 år deltar i renskötelsarbetet. Till undantagen hör även situationer där man kan förutsätta att ett barn som inte fyllt 18 år utför renskötelsarbetena. I princip kan det antas att om ett minderårigt barn hade haft möjlighet att sköta de uppgifter som ingår i vikariehjälpen skulle renskötaren inte ha anlitat en utomstående vikarie.

Vid bedömning av om en make hade haft möjlighet att sköta de uppgifter som ingår i vikariehjälpen är det skäl att fästa uppmärksamhet vid om maken generellt sett har för vana att delta i renskötelsen och om han eller hon har den yrkesskicklighet som behövs i arbetena. Om maken även för övrigt deltar i renskötelsen kan i regel antas att han eller hon deltar i den även i situationer då hans eller hennes make är arbetsoförmögen, i synnerhet om maken själv har renar och har en LFÖPL-försäkring som baserar sig på renskötelsarbete. En make har dock inte alltid möjlighet att delta i renskötelsen, exempelvis på grund av sina egna arbetsuppgifter eller för att han eller hon inte har kompetens att utföra renskötelsarbetena i fråga.

Enligt 3 punkten kan vikariehjälp inte anlitas för att utföra sådana arbeten för vilka beviljats annat offentligt finansieringsstöd. För de kostnader som uppförande av skydds-

stängslen orsakar renbeteslaget beviljas exempelvis understöd enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000). Däremot är t.ex. ett i 14 § i lagen om nationellt stöd för jordbruk och trädgårdsodling (1559/2001) avsett stöd som baserar sig på antalet djur inte något hinder för beviljande av ersättning för vikariehjälp som utförts för renskötselarbete eftersom det inte är fråga om ett stöd som beviljats för utförande av viss uppgift.

Enligt 4 och 5 punkten kan vikariehjälp inte användas för skötande av uppgifter som renbeteslaget låter utföra i arbets- eller uppdragsförhållande, eller då det är fråga om skötande av förtroende- eller förvaltningsuppdrag eller annat motsvarande uppdrag. Renbeteslagets förtroende- eller förvaltningsuppdrag eller andra motsvarande uppdrag utförs exempelvis av förmän, räknare, värderingsmän, renvärdar, vicerenvärdar, övriga styrelsemedlemmar samt av revisorer och ersättare för dem.

Enligt 6 punkten kan vikariehjälp inte användas för förädling av renprodukt om det inte är fråga om ett arbete som är nödvändigt med tanke på renproduktens hållbarhet.

5 §. Ersättningens belopp. Försöket med vikariehjälp avses bli finansierat med ett tvåårigt reservationsanslag som intas i statsbudgeten. Eftersom reservationsanslaget inte får överskridas måste man säkerställa att kostnaderna för försöket kan täckas med det disponibla anslaget. Försöket skall dessutom uppfylla kraven på jämställdhet. Därför föreslås att vikariehjälpen begränsas till en årlig maximimängd som är lika för alla renskötare.

I samband med beredningen diskuterades även ett annat alternativ enligt vilket maximimängden binds till renbeståndets storlek, men det lämnades bland annat för att lönsamhetsbokföringen för renskötsel visar att företagarfamiljens arbetsinsats inte nödvändigtvis ökar i takt med att antalet renar ökar. Dessutom vore det svårt att uppskatta reservationsanslagets tillräcklighet om antalet renar är en föränderlig faktor. Det är dock meningen att under den tid försöket pågår utreda hur antalet renar inverkar på behovet av vikariehjälp.

Maximimängden vikariehjälp för en lantbruksföretagare har fastställts i dagar. I ren-

skötseln är det däremot motiverat att binda maximimängden vikariehjälp till timmar. I renskötselarbetet kan arbetsdagarna vara av mycket varierande längd beroende på tidpunkten för vikariehjälpen. Under arbetstopparna, exempelvis vid renskiljning, pågår arbetsdagarna nästan dygnet runt och på motsvarande sätt kan renskötselarbetena under de lugna perioderna skötas på några få timmar.

I samband med beredningen har uppskattats att det reservationsanslag som står till disposition 2010 räcker för vikariehjälp till ett maximiantal av 40 timmar. I övergångsbestämmelsen i 18 § 3 mom. i den föreslagna lagen föreskrivs om detta. Hur stort det faktiska behovet av vikariehjälp under hela försöksperioden är i relation till det disponibla anslaget är svårt att uppskatta på ett sådant sätt att maximiantalet timmar kan dimensioneras så exakt som möjligt. Därför binds maximiantalet inte till lagen utan enligt 1 mom. fastställs maximiantalet vikariehjälpstimmar som ersätts under kalenderåret av social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående kalenderåret.

Enligt 2 mom. är ersättningen för vikariehjälpen lika stor som renskötarens kostnader för ordnande av vikariehjälpen. Ersättningen kan dock vara högst 17 euro per timme.

Enligt lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare avdras lantbruksföretagarens vikariehjälpavgift från den timersättning som betalas för själv ordnad avbytartjänst. Avgiften är en euro per avbytt timme ökad med ett belopp som fås genom att dividera vikariehjälp mottagarens arbetsinkomst i LFÖPL-försäkringen med 5 000. En renskötarens genomsnittliga årliga arbetsinkomst i LFÖPL-försäkringen är 2009 cirka 7 400 euro. Om vikariehjälpavgiften för en renskötare beräknas i enlighet med lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare är den i genomsnitt ungefär tre euro per timme. Enligt förslaget uppbärs dock ingen särskild vikariehjälpavgift av renskötarena utan den genomsnittliga vikariehjälpavgiften beaktas i maximersättningens belopp. Utan avdrag vore ersättningen 20 euro per timme, dvs. samma belopp som betalas till en påsldjursuppfödare som ersättning för själv ordnad avbytartjänst om vilken föreskrivs i 7 § i för-

slaget till lag om avbytarservice för pälsdjursuppfödare.

I 3 mom. definieras de kostnader som orsakas av ordnande av vikariehjälp. De socialskyddsavgifter som hör till den lön som betalas till arbetstagaren och som avses i 1 punkten är arbetsgivarens socialskyddsavgift samt premierna för obligatorisk arbetspensions-, olycksfalls-, arbetslöshets- och grupplivförsäkring. Med den ersättning för arbete som nämns i 2 punkten avses ersättning för arbete enligt 25 § 1 mom. 1 punkten i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

Enligt 4 mom. justeras maximiersättningen årligen med en lönekoeficient. I lönekoeficienten utgör vägningskoeficienten för förändringar i lönenivån 80 procent och vägningskoeficienten för förändringar i prisnivån 20 procent. Eftersom fråga är om ersättning för kostnader som baserar sig på löne- eller andra arbetskraftskostnader är det motiverat att binda beloppets storlek till en lönekoeficient. Det belopp som nämns i den föreslagna lagen motsvarar nivån för lönekoeficienten för 2010.

6 §. Ansökan om ersättning. Enligt 1 mom. söks ersättning hos LPA. I praktiken kan ansökan antingen skickas till LPA:s huvudkontor eller lämnas in till närmaste LPA-ombudsman.

Enligt 2 mom. skall ansökan göras inom två månader efter det vikariehjälpperioden har upphört. Under det sista försöksåret skall ansökan dock göras före utgången av året i fråga.

Enligt 31 § i förvaltningslagen (434/2003) skall en part företrädesvis utredning över grunderna för sitt yrkande. Av 3 mom. framgår närmare vad som särskilt skall utredas då ersättning för vikariehjälp söks. Tanken är den att LPA utformar blanketter som styr och underlättar uppgörande av en ansökan.

7 §. Utlåtanden. Enligt 1 mom. skall renvården ge ett utlåtande till LPA där han ger sin bedömning av förutsättningarna för ersättande av kostnaderna. Renvården känner renbeteslagets renskötare och antalet renar de äger och likaså vilka renskötsearbeten som utförs inom renbeteslagets område. Sålunda kan han bäst bedöma om de villkor för betalning av ersättning för vikariehjälp som avses i 2 och 4 § i den föreslagna lagen uppfylls.

Det är meningen att renvården också skall ta ställning till om antalet arbetstimmar som vikarien utfört står i rätt proportion till det arbete som enligt anmälan har utförts. Utlåtandet ges av renvården i det renbeteslag i vilket den renskötare som fått vikariehjälp är delägare. Genast efter det behovet av vikariehjälp yppat sig skall renskötaren meddela renvården om ordnande av vikariehjälp så att renvården i ett så tidigt skede som möjligt har möjlighet att bedöma situationen med tanke på det utlåtande han skall ge.

Med stöd av 2 mom. kan LPA vid behov även begära utlåtande av renbeteslagets styrelse, exempelvis om ansökan om ersättning för kostnaderna och renvårdens utlåtande sinsemellan är motstridiga eller om renvårdens utlåtande lämnar rum för tolkning.

8 §. Beslutsfattande och betalning av ersättning. Enligt 1 mom. skall LPA avgöra en ansökan utan dröjsmål. Tanken är den att fattandet av beslut om betalning av ersättning för vikariehjälp koncentreras till två LPA-ombudsmän inom renskötseområdet. På så sätt sker beslutsfattandet lokalt nära den som anlitar servicen. I servicen säkerställs att lagen om samiska språket (1086/2003) förverkligas. I lagen föreskrivs om samernas rätt att använda sitt eget språk i domstolar och hos andra myndigheter samt om den offentliga maktens skyldigheter att förverkliga och främja den samiska befolkningens språkliga rättigheter.

I 2 mom. föreskrivs om utformande och undertecknande av beslut i analogi med vad som föreskrivs om LPA:s beslut i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare. Ett beslut delges genom i 59 § i förvaltningslagen avsedd vanlig delgivning. Enligt nämnda lagrum sker en vanlig delgivning per post genom brev till mottagaren som anses ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inte något annat visas.

I 3 mom. föreskrivs om sätt på vilket en ersättning betalas. Ersättningen betalas till det konto i ett penninginstitut i Finland som ersättningsmottagaren har uppgett.

9 §. Återbetalning av ersättning som betalats utan grund. I paragrafen föreskrivs om återbetalning av förmån som betalats utan grund på samma sätt som föreskrivs i fråga

om flera andra förmåner som betalas med offentliga medel. Huvudregeln, som framgår av 1 mom. är att en förmån som fåtts utan grund skall återkrävas.

Enligt 2 mom. kan man helt eller delvis avstå från att återkräva en ersättning om detta anses skäligt och om betalningen av den inte kan anses ha berott på renskötarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. Renskötarens anses ha förfarit svikligt om han eller hon har bidragit till betalningen av den ogrundade ersättningen exempelvis genom att försumma sin anmälningsskyldighet enligt 14 § i den föreslagna lagen. Vid prövning av om man skall avstå från återkrav eller inte är det skäl att bland annat beakta renskötarens möjlighet att observera felet samt hans eller hennes ekonomiska ställning. Utifrån en helhetsbedömning avgörs sedan om den förmån som betalats utan grund återkrävs eller om man avstår från återkrav. Man kan dock alltid avstå från återkrav då det belopp som skall återkrävas är ringa. Beloppet kan anses ringa åtminstone i fall där de kostnader återkravet ger upphov till för förvaltningen är större än den förmån som fåtts utan grund. Beslut om återkrav skall fattas inom fem år räknat från den dag den ogrundade ersättningen betalades.

I 3 mom. föreskrivs om de dröjsmålsränteföljder som hänför sig till en ersättning som återkrävs.

Enligt 4 mom. preskriberas en fordran som fastställts med ett beslut om återkrav efter fem år i enlighet med lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

10 §. Sökande av ändring. Enligt 1 mom. överklagas LPA:s beslut hos Rovaniemi förvaltningsdomstol. LPA:s beslut i ärenden som berör avbytarservice för lantbruksföretagare överklagas också hos förvaltningsdomstolen liksom även LPA:s beslut i ärenden som avses i den föreslagna lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare. Med beaktande av den ringa mängden ärenden som berör vikariehjälp för renskötare är det motiverat att koncentrera besvären till en förvaltningsdomstol. Den lämpligaste besvärinstansen är Rovaniemi förvaltningsdomstol inom vars domkrets renskötselområdet är beläget.

Hänvisningen till förvaltningsprocesslagen

(586/1996) innebär bland annat att bestämmelserna i 22 § i förvaltningslagen tillämpas på uppgörande av besvär, dvs. besvären skall inlämnas inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Med avvikelse från den huvudregel som framgår av 26 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen föreslås att besvärsskriften skall lämnas in till LPA och inte till förvaltningsdomstolen. Detta är motiverat för att rättelseförfarandet enligt 2 mom. skall ske smidigt. Med hjälp av rättelseförfarandet kan ett felaktigt beslut rättas på ett smidigt sätt och utan att belasta förvaltningsdomstolen.

I 3 mom. föreskrivs om fullföljande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Eftersom det nämnda rättelseförfarandet och en oberoende förvaltningsdomstolsbehandling kan anses vara tillräckliga med avseende på rättssäkerheten är ett fullföljande av besvären möjligt bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

11 §. Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen samt verkställigheten. Den vikariehjälp som försöket möjliggör bidrar till att renskötarna orkar i sitt arbete och den ersättning som betalas för detta förbättrar deras personliga socialskydd. Därför ankommer den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av försöket med vikariehjälp på social- och hälsovårdsministeriet. På de grunder som framgår av den allmänna motiveringen föreslås att LPA svarar för hela verkställigheten av försöket.

12 §. Statens ersättning för kostnaderna för vikariehjälpen. Enligt 1 mom. betalas av statens medel en ersättning till LPA för de kostnader försöket med vikariehjälp för renskötare orsakar, dvs. för de kostnader som uppstår då ersättningar betalas till renskötarna för de kostnader de själv ordnade avbyttjänsterna orsakar dem. Social- och hälsovårdsministeriet betalar årligen ett förskott till LPA inom ramen för det anslag som reserverats i statsbudgeten för detta ändamål. Förskottet betalas i regel i två lika stora poster i januari och juli.

Enligt 2 mom. skall LPA ge social- och hälsovårdsministeriet en utredning över de verkliga kostnaderna för det föregående året senast den 20 maj följande år. Ministeriet fastställer senast den 25 juni det slutliga beloppet av statens ersättning.

I 3 mom. föreskrivs om användning och återbetalning av överbetalt förskott. Om de förskott som betalats till LPA under det föregående kalenderåret överstiger det slutliga beloppet av statens ersättning återbetalas det överskjutande beloppet inte till staten under den tid försöket pågår, utan LPA använder beloppet i fråga för kostnaderna för det löpande året. Först efter det att det sista försöksåret har utgått återbetalas eventuella oanvända förskott till staten.

13 §. Statens ersättning för förvaltningskostnader. Enligt 1 mom. betalas av statens medel en skälig ersättning till LPA för de förvaltningskostnader som verkställigheten av försöket orsakar. Ersättningen bestäms på kalkylmässiga grunder vilket innebär att LPA inte behöver redovisa för staten hur ersättningen har använts.

Enligt 2 mom. beslutar social- och hälsovårdsministeriet om ersättningens belopp. Tanken är den att ersättningen fastställs och betalas i samband med den ersättning som betalas till LPA för verkställigheten av avbyttarservice för lantbruksföretagare och pältdjursuppfödare.

14 §. Renskötarens anmälningsskyldighet. En renskötare som ansöker om eller får i lagen avsedd ersättning är skyldig att såväl på eget initiativ som på LPA:s begäran meddela LPA sådana uppgifter som kan inverka på betalningen av ersättning.

15 §. Hemlighållande och utlämnande av uppgifter. Med stöd av 4 § 2 mom. i offentlighetslagen tillämpas lagen på LPA då den utövar offentlig makt. Enligt den föreslagna lagen ingår i LPA:s uppgifter att ge beslut som anknyter till en individs rättigheter och skyldigheter och dessutom finansieras verksamheten i sin helhet av statens medel. Sålunda ligger tyngdpunkten i LPA:s verksamhet i väsentlig grad på ett utövande av offentlig makt. För klarhetens skull föreskrivs därför i 1 mom. att offentlighetslagen tillämpas på LPA:s verksamhet vid verkställigheten av lagen, dvs. offentlighetslagen tillämpas bara till den del det är fråga om utövande av offentlig makt.

På känsliga uppgifter som behandlas i samband med försöket med vikariehjälp för renskötare tillämpas sålunda bland annat de sekretessskyldigheter som föreskrivs i 6 kap. i

offentlighetslagen. Enligt offentlighetslagen skall exempelvis sådana handlingar hemlighållas som innehåller uppgifter om en enskild persons affärs- eller yrkeshemligheter (24 § 1 mom. 20 punkten), en persons ekonomiska ställning (24 § 1 mom. 23 punkten) samt om en persons hälsotillstånd (24 § 1 mom. 25 punkten).

Eftersom försäkringsuppgifter enligt lagen om pension för lantbruksföretagare behandlas i samband med vikariehjälpärenden överensstämmer 2 mom. med 139 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

I 3 mom. konstateras att skatteförvaltningen har rätt att av LPA få nödvändiga uppgifter för beskattningen som den förfogar över och som berör ersättningar som LPA betalat enligt denna lag samt ersättningsmottagare och kostnader som är grund för en ersättning.

16 §. Rätt att få uppgifter. I princip skall renskötaren själv ge LPA de uppgifter som behövs för att ett ärende som berör ersättande av vikariehjälp skall kunna avgöras. I undantagsfall kan LPA ha behov av att få sekretessbelagda uppgifter som i huvudsak berör renskötarens företagsverksamhet och pensioner som beviljats honom eller henne. Sådana uppgifter kan finnas hos renvärdar och renbeteslag samt hos skattemyndighet, pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, pensionsstiftelse eller annan pensionsanstalt. I paragrafen föreskrivs om förenämnda instansers skyldighet att ge LPA sådana uppgifter, om de är nödvändiga för att ett ärende som berör ersättning för vikariehjälp skall kunna avgöras eller för förverkligande av därtill hörande åtgärder eller för kontroll av uppgifter som lämnats ut till LPA för verkställigheten av denna lag.

17 §. LPA:s rätt att använda uppgifter som lämnats i andra ärenden. Enligt paragrafen har LPA rätt att vid behandlingen av ett ärende som berör renskötarens vikariehjälp också använda uppgifter som den fått för skötseln av sina övriga lagstadgade uppdrag. LPA kan använda dessa uppgifter bara om det är uppenbart att dessa uppgifter inverkar på en ersättning som betalas för vikariehjälp för renskötare och uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet. Dessutom förutsätts att LPA också annars separat har rätt att få dessa uppgifter. Den föreslagna möjlighe-

ten att använda uppgifterna behövs så att LPA inte en gång till behöver skaffa samma uppgifter som redan finns hos pensionsanstalten. Enligt paragrafen skall LPA på förhand underrätta den som söker en ersättning om att uppgifterna eventuellt kommer att användas. Ett förhandsmeddelande anses ha blivit gjort om det på den berörda ansökningsblanketten nämns om saken.

18 §. *Ikraftträdande.* Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2010 och att den tillämpas på vikariehjälp som utförs under perioden 2010—2012.

I 3 *mom.* föreskrivs om att maximiantalet vikariehjälpstimmar är 40 under år 2010.

1.4. Lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

114 §. *Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter.* I och med att de i propositionen föreslagna nya lagarna i anslutning till avbyttarservice träder i kraft utökas Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter.

Pensionsanstalten får till uppgift att sköta avbyttarservicen för pälsdjursuppfödare och försöket med vikariehjälp för renskötare. Det föreslås att ett omnämmande om de nya uppgifterna fogas till 9 punkten i 1 momentet. Uppgifterna i anslutning till försöket med vikariehjälp för renskötare sköts enligt förslaget av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt under en treårsperiod som börjar från ingången av 2010. Efter det försöket upphört är det meningen att omnämmandet av uppgifterna i anslutning till det stryks eller ändras att motsvara situationen efter försöket.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2010 samtidigt som de övriga föreslagna lagarna i propositionen.

2. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 december 1996 om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 6 och 38 §,
av dem 6 § sådan den lyder i lag 1100/2007, samt
fogas till 35 § 2 mom. en ny 2 a-punkt som följer:

6 §

Rätt till semester

En lantbruksföretagare som avses i 4 § har rätt att under ett kalenderår på ansökan få avbytarservice för 26 dagar på grund av semester.

35 §

Kostnader för avbytarservice som berättigar till ersättning av staten

-----
Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts
-----

2 a) den lokala enhetens nettokostnader för genomförande av läroavtalsutbildning som leder till avbytyrket och som godkänts av pensionsanstalten inom ramen för det anslag som anvisas i statsbudgeten för ändamålet,
-----

38 §

Betalning och justering av förskott

Pensionsanstalten betalar förskott för kostnader enligt 35 § till en kommun som ingått uppdragsavtal. Pensionsanstalten uppskattar förskottets storlek med beaktande av antalet dagar för vilka avbytarservice lämnats inom den berörda lokala enhetens verksamhetsområde under finansåret före det föregående fi-

nansåret och den genomsnittliga kostnaden per dag samt de ändringar som enligt pensionsanstaltens uppskattning väntas ske i dem. Förskottet betalas från och med ingången av finansåret månatligen i lika stora poster senast den 11 varje månad.

Förskotten justeras årligen räknat från den 1 juli. För justeringen skall kommunen varje år före den 15 juni lämna pensionsanstalten uppgifter om de kostnader enligt bokföringen som orsakats av den avbytarservice som ordnats före utgången av april under finansåret. Samtidigt skall kommunen framlägga en uppskattning av de kostnader som den under hela finansåret ordnade avbytarservicen ger upphov till.

Om beloppet av de förskott som betalats till kommunen före utgången av april inte avviker väsentligt från det i 2 mom. avsedda beloppet av kostnaderna enligt bokföringen, betalas förskotten fram till utgången av finansåret till det belopp som avses i 1 mom. I övriga fall justeras förskotten så att deras belopp per månad motsvarar det månatliga beloppet av de kostnader enligt bokföringen som avses i 2 mom.

Om det är uppenbart att de kostnader som avbytarservicen orsakar för hela finansåret av särskilda skäl är väsentligt större eller mindre än det enligt 1 mom. betalda förskottet eller det enligt 3 mom. justerade förskottet, kan det förskott som skall betalas till kommunen justeras att motsvara de av pensionsanstalten uppskattade verkliga kostnaderna. Vid behov kan till kommunen även betalas ett separat

förskott om kommunen visar att den betalt en
enskild kostnad som orsakats av avbytarser-
vice och som varit betydande i förhållande
till kommunens förskott.

_____

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

_____

2.

Lag**om avbytarservice för pälsdjursuppfödare**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten ordnas för pälsdjursuppfödare med stöd av denna lag avbytarservice för semester avgiftsfritt och för extraledighet mot en avgift.

Avbytarservice ordnas utifrån pälsdjursuppfödarens val genom att antingen anvisa honom eller henne en avbytare eller betala ersättning för de kostnader som uppstår på grund av avbyttjänst som han eller hon själv ordnar.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *pälsdjursuppfödning* bedrivande av pälsdjursuppfödning som beskattas enligt lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968),

2) *pälsdjursuppfödare* person som bedriver pälsdjursuppfödning och är skyldig att för denna verksamhet teckna i lagen om pension för företagare (1272/2006) avsedd försäkring och som har en sådan försäkring i kraft eller har lämnat in en ansökan om försäkring,

3) *pälsfarm* en ekonomiskt självständig enhet som bedriver pälsdjursuppfödning,

4) *djurenhet* trettio avelsrävar eller finnsjubbar som hålls för avelsändamål eller sex-

tio andra pälsdjur som hålls för avelsändamål,

5) *serviceplan* en pälsfarmsspecifik plan för ordnande av avbytarservice,

6) *LPA* lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), och

7) *lokal enhet* verksamhetsenhet som ansvarar för ordnandet av avbytarservice inom ett visst område.

3 §

Villkor för avbytarservice

Avbytarservice ordnas för en pälsdjursuppfödare som har en betydande uppgiftsandel av de dagliga göromål som hör till skötseln av pälsdjuren. Pälsdjursuppfödningen på pälsfarmen skall omfatta minst fyra djurenheter vid tidpunkten för avbyttjänsten.

Ett villkor för avbytarservice är att pälsdjursuppfödaren vid tidpunkten för avbyttjänsten haft i 2 § 2 punkten avsedd försäkring i kraft minst fyra månader utan avbrott och inte får full invalidpension som beviljats tillsvidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension.

4 §

Avbytarservicens kvantitet

På förslag av LPA fastställer social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående kalenderåret maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar per pälsdjursuppfödare som kan ordnas under kalenderåret.

5 §

Uppgifter som ingår i avbytarservicen

Vid en semesteravbyttjänst utförs de arbeten som hör till den dagliga skötseln av pålsdjuren på pålsfarmen och som nämns i serviceplanen till den del de hör till den semesterande pålsdjursuppfödarens uppgifter.

Vid en extraledighetsavbyttjänst utförs inom ramen för det disponibla antalet timmar de arbeten som hör till den dagliga skötseln av pålsdjuren på pålsfarmen och som vid tidpunkten för avbyttjänsten hör till pålsdjursuppfödarens uppgifter.

6 §

Avgift för extraledighet

För extraledighet uppbärs av användaren en avgift på fem euro per timme.

7 §

Ersättning för själv ordnad avbyttjänst

Till en pålsdjursuppfödare betalas ersättning för de kostnader som uppstår på grund av avbyttjänst som han eller hon själv ordnar. Ersättningen är lika stor som pålsdjursuppfödarens kostnader för ordnande av avbyttjänsten, dock högst 20 euro per timme. En ersättning för avbyttjänst som ordnats för extraledighet betalas minskad med den avgift som uppbärs för extraledigheten.

Såsom kostnader på grund av ordnande av avbyttjänst betraktas:

1) lön som betalats till en arbetstagare som är i anställningsförhållande till pålsdjursuppfödaren jämte därtill hörande socialskyddsavgifter, och

2) ersättning för arbete som betalats till en serviceproducent som antecknats i förskotts-uppbörsregistret.

Maximiantalet timmar som kan ersättas per semesterdag för pålsdjursuppfödaren bestäms enligt antalet djurenheter på pålsfarmen vid tidpunkten för avbyttjänsten. De tio första djurenheterna ökar totalantalet timmar för pålsfarmen med 45 minuter per djurenhet och

de därpå följande djurenheterna med 30 minuter per djurenhet. Pålsdjursuppfödaren får ersättning för det antal timmar som motsvarar hans eller hennes uppgiftsandel av det på detta sätt beräknade totalantalet timmar, dock för högst åtta timmar per semesterdag. Av särskilda skäl kan avvikelser göras från maximumantalet timmar.

Ersättning betalas inte om avbyttaren varit en person som arbetar på samma pålsfarm som pålsdjursuppfödaren och som uppfyller de villkor för avbyttarservice som föreskrivs i denna lag.

8 §

Ersättande av service som lämnats utan grund och återbetalning av ersättning som betalats utan grund

Om avbyttarservice har lämnats utan grund är den som fått servicen skyldig att ersätta de kostnader som detta gett upphov till för den lokala enheten.

Om ersättning för själv ordnad avbyttjänst har betalats utan grund är den som fått ersättningen skyldig att till den lokala enheten återbetala den överbetalda ersättningen.

Den lokala enheten kan helt eller delvis avstå från återkrav om detta anses skäligt och den ogrundade förmånen inte kan anses ha berott på ersättningsmottagarens eller dennes företrädarens svikliga förfarande. Den lokala enheten kan avstå från återkrav även då det belopp som skall återkrävas är ringa. Beslut om återkrav skall fattas inom fem år räknat från den dag avbyttjänsten lämnades eller den ogrundade ersättningen betalades.

9 §

Dröjsmålsränta och indrivning utan dom eller beslut

Om en avgift enligt 6 § eller en ersättning enligt 8 § inte har betalats på förfallodagen får en årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen på de grunder som föreskrivs i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Den förfallodag som är grund för betalningen av dröjsmålsräntan kan infalla tidigast två veckor

or efter den dag beslutet om avgiften eller återkravet har getts.

De i 1 mom. avsedda avgifterna och ersättningarna får jämte dröjsmålsräntor utsökas utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

2 kap.

Närmare bestämmelser om avbyttjänster som en lokal enhet ordnar

10 §

Samtidig semester

Pälsdjursuppfödare som arbetar på samma pälsfarm skall hålla sin semester samtidigt om de anlitar avbyttarservice som en lokal enhet ordnar.

11 §

Antalet helgdagar som ingår i semester

Om avbyttarservice som en lokal enhet ordnar anlitas får i semestern ingå högst två söndagar eller andra sådana helgdagar för vilka ersättning för söndagsarbete eller motsvarande ersättning enligt det kollektivavtal som binder den lokala enheten kan betalas för avbyttarservice som utförs dessa dagar.

12 §

Pälsdjursuppfödarens åtgärder före en avbyttjänst

En pälsdjursuppfödare som anlitar den avbyttarservice som en lokal enhet ordnar skall innan han börjar sin semester

1) vid behov vägleda avbyttaren i skötseln av de göromål som hör till avbyttartjänsten samt ge anvisningar om speciella frågor som hänför sig till behandlingen av pälsdjuren,

2) se till att pälsfarmen uppfyller de krav som skyddet i arbete ställer,

3) skaffa de konsumtionsförnödenheter som pälsfarmens normala förbrukning förutsätter för semestertiden, samt

4) meddela avbyttaren var denne kan nå honom eller en företrädare för honom under semestertiden.

Vad 1 mom. bestämmer om semester tillämpas i mån av möjlighet även på extraleddighet.

3 kap.

Ansökan om och förverkligande av avbyttarservice samt beslutsfattande

13 §

Ansökan om avbyttarservice

Avbyttarservice söks hos den lokala enhet inom vars verksamhetsområde pälsdjursuppfödaren i huvudsak bedriver pälsdjursuppfödning. Ansökan skall göras skriftligen per pälsfarm före utgången av oktober det kalenderår som föregår det år under vilket avbyttarservicen tas emot. Den lokala enheten skall också uppta till prövning en ansökan som inlämnats sedan fristen gått ut om dröjsmålet med ansökan berott på vägande skäl.

I ansökan skall uppges om avbyttartjänsterna på pälsfarmen ordnas själv eller om den lokala enhetens avbyttarservice anlitas. Valet är pälsfarmsspecifikt.

14 §

Bestämmande av uppgiftsandel

Då avbyttarservice söks skall i ansökan uppges alla personer som stadigvarande arbetar på pälsfarmen och deras genomsnittliga uppgiftsandelar i procent av de göromål som hör till den dagliga skötseln av pälsdjuren på farmen.

Den lokala enheten skall bestämma pälsdjursuppfödarens uppgiftsandel i enlighet med det meddelande som avses i 1 mom. om den föreslagna uppgiftsandelen inte står i uppenbar strid med de faktiska omständigheter-

na. Efter att uppgiftsandelens har bestämts kan den bara på synnerligen vägande skäl ändras på grundval av ett nytt meddelande av pälsdjursuppfödaren.

15 §

Serviceplan

För förverkligande av avbytarservice skall den lokala enheten tillsammans med pälsdjursuppfödaren göra upp en serviceplan för pälsfarmen. Om pälsfarmen anlitar den avbytarservice som den lokala enheten ordnar uppgörs serviceplanen i samband med ett besök som en anställd inom den lokala enhetens förvaltning gör på farmen.

I serviceplanen antecknas åtminstone:

- 1) antalet djur och typ av djur som avses i 2 § 4 punkten samt de arbetsmetoder som tillämpas vid skötseln av dem,
- 2) de arbeten som hör till den dagliga skötseln av pälsdjuren och en uppskattning av den totala arbetstid som arbetena kräver,
- 3) de personer som stadigvarande arbetar på farmen,
- 4) de på farmen arbetande pälsdjursuppfödarnas uppgiftsandelar av de arbeten som hör till den dagliga skötseln av pälsdjuren, och
- 5) en uppskattning av omfattningen av en avbytar dag för pälsdjursuppfödarna.

Om den lokala enhetens avbytarservice anlitas skall åtminstone följande uppgifter dessutom antecknas i serviceplanen:

- 1) när besök på farmen har gjorts och vem som deltagit i besöket,
- 2) tidpunkten för följande planerade besök,
- 3) den kompetensnivå som avbytararbetena på farmen förutsätter,
- 4) de farmspecifika behoven av att utveckla avbytar servicen, och
- 5) under besöket på farmen konstaterade viktiga arbetarskyddsfaktorer som berör avbytarens arbetsförhållanden samt den lokala enhetens krav på åtgärder gällande dem.

Serviceplanen skall justeras på pälsdjursuppfödarens eller den lokala enhetens initiativ, om det sker ändringar i servicebehovet eller förhållandena. Om den lokala enhetens avbytarservice anlitas justeras serviceplanen dock alltid i samband med besök på farmen som görs minst vart tredje år.

16 §

Tidpunkten för avbyttjänst som lokal enhet ordnar

Pälsdjursuppfödare som anlitar avbyttarservice som en lokal enhet ordnar bör i ett så tidigt skede som möjligt ge den lokala enheten ett förslag till tidpunkt för avbyttjänsten. Förslag som berör semester skall göras per pälsfarm senast två månader före den planerade tidpunkten för avbyttjänsten.

Om den lokala enheten inte kan ordna avbyttjänsten vid den tidpunkt pälsdjursuppfödaren föreslår skall enheten reservera honom eller henne möjlighet att föreslå en ny tidpunkt. Den lokala enheten skall fastställa tidpunkten för avbyttjänsten och meddela pälsdjursuppfödaren om den i ett så tidigt skede som möjligt. Tidpunkten för en semester skall meddelas senast en månad innan semestern börjar om inte pälsdjursuppfödaren samtycker till en kortare anmälningstid.

Om pälsdjursuppfödaren på grund av sjukdom eller annan godtagbar orsak inte kunnat hålla sin semester vid den tidpunkt som den lokala enheten fastställt kan semestern helt eller delvis framskjutas till en senare tidpunkt under samma år. En semester kan även framskjutas att hållas före utgången av april året därpå om detta är möjligt inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten för det föregående året. En framställan om överföring av semester skall skriftligen lämnas in till den lokala enheten före utgången av det år under vilket semestern inte kunde hållas.

17 §

Ansökan om ersättning för själv ordnad avbyttjänst

Ersättning för själv ordnad avbyttjänst söks hos den lokala enheten. Till ansökan skall fogas avbyttarens utredning över avbyttjänsten.

Av ansökan jämte bilagor skall framgå:

- 1) tidpunkten för avbyttjänsten,
- 2) om det är fråga om avbyttjänst för semester eller extraledighet,
- 3) vilka uppgifter avbyttaren utfört,

4) kostnader som ordnandet av avbyttartjänsten orsakat,

5) antalet djurenheter vid tidpunkten för avbyttartjänsten, samt

6) övriga uppgifter som behövs för ersättande av kostnaderna.

Ersättning skall sökas inom två månader efter det avbyttartjänsten upphört. Ersättning kan beviljas även om ansökan inte lämnats in inom utsatt tid om det är oskäligt att förvägra ersättning på grund av att ansökan inlämnats för sent.

18 §

Beslutsfattande

Den lokala enheten beslutar om lämnande av avbyttarservice, ersättning som betalas för själv ordnad avbyttartjänst, avgift som skall uppbäras av en servicemottagare, servicemottagares skyldighet att ersätta de kostnader som orsakats av avbyttarservice som lämnats utan grund samt om återkrav av ersättning som betalats utan grund. Beslut delges en part på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

4 kap.

Bestämmelser om förvaltningen

19 §

Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen

Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av avbyttarservicen för pälsdjursuppfödare ankommer på social- och hälsovårdsministeriet.

20 §

Verkställighet

LPA svarar för ordnande av den lokala förvaltningen av avbyttarservicen för pälsdjursuppfödare. Den lokala förvaltningen skall ordnas så att det finns tillgång till service enligt denna lag inom de områden där behov av service förekommer.

Den lokala förvaltningen kan ordnas så att LPA ingår ett i 2 § 2 mom. i kommunallagen (365/1995) avsett avtal med en kommun (uppdragsavtal) genom vilket kommunen förbinder sig att såsom i denna lag avsedd lokal enhet sköta de uppgifter som hör till en lokal enhet inom sitt eget område eller därutöver även inom andra kommuners eller delar av kommuners område.

Inom de områden där service inte har ordnats i enlighet med 2 mom. sköter LPA de uppgifter som ankommer på en lokal enhet enligt denna lag.

21 §

Uppdragsavtal

En kommun som ingått ett uppdragsavtal skall ha en ansvarsperson som förordnats att svara för förvaltningsuppgifterna enligt denna lag samt ett nödvändigt antal andra anställda.

Åtminstone följande punkter skall ingå i uppdragsavtalet:

- 1) den lokala enhetens verksamhetsområde,
- 2) var den lokala enhetens verksamhetsställe är beläget,
- 3) avtalets giltighetstid, samt
- 4) uppsägning av avtalet.

22 §

Den lokala enhetens skyldighet att ordna avbyttarservice

En lokal enhet skall ordna avbyttarservice för en pälsdjursuppfödare som bedriver pälsdjursuppfödning huvudsakligen inom dess verksamhetsområde och som i sin i 13 § avsedda ansökan har anmält att han eller hon anlitar den avbyttarservice som den lokala enheten ordnar.

På begäran kan den lokala enheten ordna avbyttarservice även för en pälsdjursuppfödare som har anmält att han eller hon själv ordnar sina avbyttartjänster.

Den lokala enheten kan ordna avbyttarservice genom att

- 1) anlita avbyttare som är i dess tjänst, eller genom att

2) köpa tjänster av en offentlig eller privat serviceproducent.

23 §

LPA:s uppgifter

Utöver vad som i övrigt bestäms om LPA:s uppgifter i denna lag har LPA till uppgift att

- 1) ge anvisningar om tillämpningen av denna lag till de kommuner som fungerar som lokala enheter för att säkerställa en enhetlig tillämpning i praktiken,
- 2) övervaka att uppdragsavtalen efterföljs,
- 3) ge allmän information om avbytarservice för pålsdjursuppfödare,
- 4) bedriva statistikverksamhet som hänför sig till denna lags ansvarsområde, samt
- 5) sköta andra uppgifter som främjar ett effektivt förverkligande av avbytarservice enligt denna lag.

5 kap.

Ersättande av kostnader

24 §

Statens ersättning för förvaltningskostnader

Av statens medel betalas årligen en skälig ersättning till de kommuner som ingått uppdragsavtal samt till LPA för de kostnader som skötseln av den lokala förvaltningen orsakat. På LPA:s framställning fastställer statsrådet årligen före utgången av september ersättningens totalbelopp för det följande kalenderåret. Ersättningen betalas till LPA i samband med den ersättning som avses i 32 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996).

Ersättningens storlek per lokal enhet bestäms på grundval av antalet avbytta semesterdagar inom den lokala enhetens verksamhetsområde under det år som föregår det föregående kalenderåret. LPA betalar ersättningen till en kommun som ingått uppdragsavtal i tolv lika stora poster i samband med den ersättning som avses i 34 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare.

Av statens medel betalas årligen en skälig ersättning till LPA för andra förvaltnings-

kostnader än de som avses i 1 mom. och som skötseln av uppgifterna enligt denna lag orsakar LPA. På LPA:s framställning beslutar social- och hälsovårdsministeriet årligen om ersättningens belopp och betalar ersättningen till LPA i samband med den ersättning som avses i 31 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare.

25 §

Statens ersättning för kostnaderna för avbytarservice

De kostnader som avbytarservicen enligt denna lag orsakar LPA och som med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan anses nödvändiga betalas av statens medel årligen till LPA inom ramen för det anslag som anvisas i statsbudgeten och minskade med de avgifter som uppbärs för extraledighet samt andra inkomster som hänför sig till en lokal enhets uppgifter enligt denna lag.

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts

1) kostnaderna för avlöning av och övriga förmåner till de avbytare som är anställda hos den lokala enheten till högst det belopp som gällande kollektivavtal för avbytare och andra för arbetsgivaren förpliktande avtal förutsätter,

2) ersättningar för själv ordnade avbytar-tjänster,

3) kostnaderna för avbytar-tjänster som den lokala enheten köpt till högst det belopp som motsvarande utgifter för avlöning av och andra förmåner till avbytare som är anställda hos den lokala enheten ger upphov till och som ersätts enligt 1 punkten,

4) resekostnader som uppgörande och justering av serviceplan orsakat,

5) kostnaderna för kompletterande fackutbildning för avbytare som är anställda hos den lokala enheten,

6) skadestånd som anknyter till skötsel av andra uppgifter än förvaltningsuppgifter enligt denna lag och som den lokala enheten ådömts betala enligt domstols beslut eller som den lokala enheten frivilligt betalat på grund av att dess skadeståndsskyldighet är uppenbar, samt

7) andra nödvändiga kostnader som orsakas av ordnande av service enligt denna lag.

26 §

Grunderna för ersättning som betalas till kommun som ingått uppdragsavtal

LPA sörjer för att kostnaderna enligt 25 § ersätts till en kommun som har ingått uppdragsavtal. Resekostnader för uppgörande och justering av serviceplan ersätts till den del de uppstått av uppdrag som utförts i enlighet med LPA:s anvisningar. Kostnaderna för kompletterande fackutbildning för avbytare som är anställda hos den lokala enheten ersätts om det är fråga om kompletterande utbildning som LPA har godkänt.

LPA skall på kommunens begäran på förhand avgöra om kostnaderna skall anses nödvändiga och om ersättning av staten sålunda skall betalas för dem inom ramen för det anslag som anvisas i statsbudgeten. Beslutet binder LPA då denna i sinom tid behandlar ett ärende som gäller ersättning av staten.

27 §

Betalning av förskott till kommun som ingått uppdragsavtal

LPA betalar förskott för kostnader enligt 25 § till en kommun som ingått uppdragsavtal. LPA bestämmer förskottets storlek med beaktande av antalet avbytta semesterdagar inom den lokala enhetens verksamhetsområde under året före det föregående kalenderåret och den genomsnittliga kostnaden per avbytt semesterdag inom enhetens verksamhetsområde samt de ändringar som uppskattas ske i dem. Förskottet betalas från och med ingången av kalenderåret månatligen i lika stora poster senast den 11 varje månad.

Om det är uppenbart att de kostnader som avbyterservicen orsakar för hela kalenderåret av särskilda skäl är väsentligt större eller mindre än förskottet enligt 1 mom., kan förskottet justeras att motsvara de av LPA uppskattade verkliga kostnaderna.

Till kommunen kan dessutom vid behov betalas en särskild förskottsavgift om kom-

munen visar att den betalt en enskild kostnad som orsakats av avbyterservice och som varit betydande i förhållande till det förskott som kommunen fått.

28 §

Det slutliga beloppet av ersättning av staten som betalas till kommun som ingått uppdragsavtal

En kommun som ingått uppdragsavtal skall före utgången av april året efter kalenderåret ge LPA en redovisning över de kostnader enligt bokföringen som ordnande av avbyterservicen orsakat. LPA kan av grundad anledning bevilja kommun förlängning av den tid inom vilken redovisning skall inlämnas. Om redovisning inte lämnas inom utsatt tid går kommunen miste om sin rätt till ersättning av staten för kalenderåret i fråga.

Om redovisningen visar att de förskott som betalats till kommunen för kalenderåret i fråga överstiger beloppet av de kostnader enligt bokföringen som avbyterservicen orsakat, skall kommunen återbetala det överbetalda beloppet till LPA före utgången av juli det år under vilket redovisningen inkommit till LPA.

Om redovisningen visar att de förskott som betalats till kommunen för kalenderåret i fråga inte räcker till för att täcka kostnaderna för avbyterservicen, skall LPA inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten betala skillnaden mellan de verkliga kostnaderna och förskotten i form av en slutpost före utgången av augusti det år under vilket redovisningen inkommit till LPA.

29 §

Avbrytande av betalning

Om en kommun som ingått uppdragsavtal i sin verksamhet inte iakttar gällande stadganden och bestämmelser eller om missförhållanden annars yppar sig i den och om rättelse inte kan åstadkommas genom förhandlingar mellan kommunen och LPA, kan LPA betala förskotten till nedsatt belopp eller avbryta betalningen av förskotten, eller låta bli att betala en slutpost.

30 §

Betalning av ersättning till LPA för kostnaderna för avbytar-service

På framställning av LPA betalar social- och hälsovårdsministeriet den ersättning som avses i 25 § till LPA i månatliga poster senast den 10 varje månad.

Om det sammanlagda beloppet av posterna som enligt 1 mom. betalats under året överstiger det sammanlagda beloppet av de kostnader för ordnande av avbytar-service under året i fråga och som berättigar till ersättning av staten, får den överskjutande delen användas för kostnaderna för ordnande av avbytar-service under det följande året.

31 §

LPA:s utredningar över kostnaderna för avbytar-service

LPA skall till social- och hälsovårdsministeriet

1) månatligen inlämna en utredning över det belopp som betalats som förskott till de kommuner som ingått uppdragsavtal och, i fall som avses i 20 § 3 mom., över det belopp LPA själv har använt för ordnande av avbytar-service, samt

2) före utgången av året efter kalenderåret inlämna en totalredovisning över kostnaderna för avbytar-service enligt 25 § och över användningen av den ersättning av staten som betalats för dem.

6 kap.

Sökande av ändring

32 §

Rättelseyrkande

I ett beslut som fattats av en i 20 § 2 mom. avsedd lokal enhet får ändring inte sökas genom besvär. Om en part är missnöjd med ett beslut har han rätt att inom 14 dagar från det han fick del av beslutet yrka på att LPA rättar det. Rättelseyrkandet skall skriftligen lämnas

till den lokala enheten inom nämnda tid.

Den lokala enheten skall rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner rättelseyrkandet. I övriga fall skall den lokala enheten utan dröjsmål sända rättelseyrkandet, sitt utlåtande samt handlingarna i ärendet till LPA.

33 §

Besvär

LPA:s beslut får överklagas hos Vasa förvaltningsdomstol på sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften skall inom besvärstiden lämnas in till LPA.

LPA skall rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner besvären. I övriga fall skall LPA utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften, sitt utlåtande samt handlingarna i ärendet till Vasa förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen om denne beviljar besvärstillstånd.

34 §

Avgörande av meningsskiljaktigheter som beror på uppdragsavtalet

Meningsskiljaktigheter som berör uppdragsavtalet eller ersättande av kostnader till en kommun som ingått uppdragsavtal och om vilka enighet inte kan nås mellan LPA och den kommun som ingått uppdragsavtalet, avgörs som ett förvaltningstvistemål av Vasa förvaltningsdomstol. Ett förvaltningstvistemål som berör ersättande av kostnaderna för den lokala förvaltningen skall anhängiggöras inom sex månader från den tidpunkt den lokala enheten fått besked av LPA om ersättningens storlek. Ett förvaltningstvistemål som berör ersättande av de kostnader ordnande av avbytar-service har orsakat skall anhängiggöras inom sex månader från den tidpunkt den lokala enheten fått ett på granskning av redovisningen baserat meddelande av LPA om storleken på de kostnader för avbytar-service som berättigar till ersättning av staten.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

35 §

Pälsdjursuppfödarens anmälningsskyldighet

En pälsdjursuppfödare skall meddela den lokala enheten sådana uppgifter om sig själv och sin pälsfarm som kan inverka på ordnande av avbytarservice för honom eller henne eller på erhållande av eller storleken på en ersättning som betalas för avbyttjänst som han eller hon själv ordnar.

De uppgifter som avses i 1 mom. skall pälsdjursuppfödaren också meddela LPA i fall där LPA i enlighet med 20 § 3 mom. sköter de uppgifter som ankommer på en lokal enhet eller då LPA behandlar ett ärende på grundval av rättelseyrkande.

36 §

Hemlighållande och utlämnande av uppgifter

På lokal enhets och LPA:s verksamhet i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), i fråga om LPA:s verksamhet dock bara till den del LPA utövar i 4 § 2 mom. i nämnda lag avsedd offentlig makt.

Utän hinder av 14 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet beslutar den lokala enheten om utlämnande av uppgifter ur en handling som hänför sig till avbytarservice enligt denna lag.

Utöver det som bestäms i 24 § 1 mom. 20 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är också sådana handlingar och uppgifter i dem sekretessbelagda som hänför sig till verkställigheten av denna lag och som berör en pälsdjursuppfödarens ekonomiska ställning.

37 §

Rätt att få uppgifter

På lokal enhets eller LPA:s begäran är skat-

temyndighet, Folkpensionsanstalten, Pensionskyddscentralen, pensionsstiftelse, pensionskassa och annan pensionsanstalt skyldiga att utan hinder av sekretessbestämmelserna avgiftsfritt lämna ut uppgifter som finns hos dem och som berör pälsdjursuppfödarens företagsverksamhet, pensionsförsäkrings giltighet och beviljade pensioner samt andra uppgifter som är nödvändiga för ordnande av avbytarservice för pälsdjursuppfödare eller förverkligande av därtill hörande åtgärder eller för kontroll av uppgifter som lämnats ut till lokal enhet eller LPA för verkställigheten av denna lag.

Utän hinder av sekretessbestämmelserna har LPA i egenskap av uppdragsgivare dessutom rätt att av en lokal enhet avgiftsfritt få alla de uppgifter som är nödvändiga för verkställandet av uppdrag enligt denna lag och som finns hos den lokala enheten.

38 §

LPA:s rätt att använda uppgifter som lämnats i andra ärenden

LPA har rätt att vid behandlingen av ett ärende enligt denna lag i enskilda fall använda uppgifter som den fått för skötseln av sina övriga uppdrag, om det är uppenbart att dessa uppgifter påverkar lämnandet av avbytarservice eller ersättning enligt denna lag och uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet och LPA också annars separat har rätt till dessa uppgifter. Den som ansöker om avbytarservice skall på förhand underrättas om att uppgifterna eventuellt kommer att användas.

39 §

Justering av belopp med lönekoeficient

De belopp som anges i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). De belopp som anges i denna lag motsvarar nivån för lönekoeficienten för 2010.

8 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

40 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

41 §

Övergångsbestämmelser som gäller avbytar- servicens kvantitet samt ordnande av och an- sökkan om avbytar-service

Utan hinder av bestämmelserna i 4 § om fastställande av maximiantalet semesterdagar är maximiantalet semesterdagar per pälsdjursuppfödare 14 under år 2010.

Utan hinder av bestämmelserna i 4 § om fastställande av maximiantalet extraledighetstimmar fastställer social- och hälsovårdsministeriet maximiantalet extraledighetstimmar för den extraledighet som ordnas för pälsdjursuppfödare under år 2010 före utgången av mars 2010. Under år 2010 ordnas extraledighet tidigast från och med den 1 april.

Utan hinder av bestämmelserna i 13 § 1 mom. om ansökningstiden för avbytar-service skall ansökan om ordnande av avbytar-service under år 2010 göras senast den 31 januari 2010.

42 §

Övergångsbestämmelse som gäller kostna- derna för den lokala förvaltningen

Utan hinder av bestämmelserna i 24 § 1 mom. är totalbeloppet av den ersättning av staten som betalas för kostnaderna för skötseln av den lokala förvaltningen 182 000 euro under år 2010.

Utan hinder av bestämmelserna i 24 § 2 mom. bestäms storleken på den ersättning per lokal enhet som betalas för 2010 på grundval av antalet pälsdjursuppfödare som

är verksamma inom den lokala enhetens område och som beviljats avbytar-service genom beslut som fattats före den 1 april 2010. Under perioden januari-juni betalas ersättningen i form av månatliga förskott. Förskottets belopp är 17 euro per månad per sådan pälsfarm inom den enskilda lokala enhetens verksamhetsområde på vilken finns minst en pälsdjursuppfödare som enligt LPA:s bedömning uppfyller villkoren för avbytar-service.

Utan hinder av bestämmelserna i 24 § 2 mom. bestäms storleken på den ersättning per lokal enhet som betalas för 2011 på grundval av antalet pälsdjursuppfödare som är verksamma inom den lokala enhetens område och som beviljats avbytar-service för 2011 genom beslut som fattats före den 1 april 2011. Under perioden januari-juni betalas ersättningen i form av månatliga förskott. Förskottets belopp bestäms enligt antalet pälsdjursuppfödare som är verksamma inom den lokala enhetens område och som beviljats avbytar-service genom beslut som fattats före den 1 april 2010.

43 §

Övergångsbestämmelse som gäller förskotten för kostnaderna för avbytar-service

Utan hinder av bestämmelserna i 27 § 1 mom. är förskottets storlek under perioden januari-juni 2010 250 euro per månad per sådan pälsfarm inom den enskilda lokala enhetens verksamhetsområde på vilken finns minst en pälsdjursuppfödare som enligt LPA:s bedömning uppfyller villkoren för avbytar-service. Från och med juli bestäms förskottets belopp enligt antalet pälsdjursuppfödare som är verksamma inom den lokala enhetens område och som beviljats avbytar-service genom beslut som fattats före den 1 april 2010 samt på grundval av LPA:s uppskattning av hur stor den genomsnittliga kostnaden för en semesterdag blir i den lokala enheten under 2010.

Utan hinder av bestämmelserna i 27 § 1 mom. bestäms förskottets storlek under perioden januari-juni 2011 på grundval av antalet pälsdjursuppfödare som är verksamma inom den lokala enhetens område och som

beviljats avbytarservice genom beslut som fattats före den 1 april 2010 samt på grundval av LPA:s uppskattning av hur stor den genomsnittliga kostnaden för en semesterdag blir i den lokala enheten under 2011. Från och med juli bestäms förskottets belopp enligt antalet pälsdjursuppfödare som är verk-

samma inom den lokala enhetens område och som beviljats avbytarservice för 2011 genom beslut som fattats före den 1 april 2011 samt på grundval av LPA:s uppskattning av hur stor den genomsnittliga kostnaden för en semesterdag blir i den lokala enheten under 2011.

3.

Lag**om försök med vikariehjälp för renskötare**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Ordnande av vikariehjälp för renskötare genomförs på försök på det sätt som föreskrivs i denna lag. Under försökstiden kan ersättning för kostnader orsakade av vikariehjälp betalas till renskötare inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten.

2 §

Renskötare

Med renskötare avses i denna lag en person som är skyldig att teckna en försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och har nämnda försäkring i kraft eller har lämnat in en ansökan om en sådan.

Dessutom förutsätts att personen i sin ägo har minst 50 sådana inräknade renar som avses i 5 § i renskötsellagen (848/1990). Äganderätten och antalet renar baserar sig på den renlängd som avses i 30 § i renskötsellagen och som senast har fastställts och står till förfogande vid den tidpunkt vikariehjälpen utförs. Ändringar som skett efter fastställandet av renlängden beaktas bara om renbeteslagets styrelse har fastställt ändringen före den tidpunkt vid vilken vikariehjälpen utförs.

3 §

Övriga definitioner

I denna lag avses med

1) *renskötselarbete* sådant arbete med renskötsel som skall försäkras enligt lagen om pension för lantbruksföretagare,

2) *familjemedlem* make samt person som inte fyllt 18 år och som varaktigt lever i renskötarens hushåll och är släkt med renskötaren eller dennes make i rätt nedstigande led, och

3) *make* äkta make samt person som fortgående lever i gemensamt hushåll med renskötaren under äktenskapsliknande förhållanden.

4 §

Villkor för betalning av ersättning

En renskötare kan få ersättning för de kostnader som han har på grund av att han skaffar sig en vikarie för att utföra renskötselarbeten då behovet av vikariehjälp beror på arbetsoförmåga hos honom som föranletts av sjukdom eller olycksfall. Efter sju vikariehjälpdagar i följd kan kostnaderna ersättas under förutsättning att arbetsoförmågan påvisas med ett läkarintyg. Ersättning för kostnaderna kan dock inte betalas till en renskötare som vid den tidpunkt vikariehjälpen utförs får full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension.

Kostnaderna kan ersättas om de orsakats av skötande av sådana vid tidpunkten för vikariehjälpen nödvändiga renskötselarbeten som renskötaren haft för avsikt att själv utföra för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning.

Ersättning betalas inte om

1) en familjemedlem till renskötaren varit vikarie,

2) renskötaren hade haft möjlighet att låta en familjemedlem utföra det arbete som vikarien utfört,

3) annat offentligt finansieringsstöd beviljats för arbetet,

4) arbetet hör till renskötarens uppgifter då han är i arbets- eller uppdragsförhållande till renbeteslaget,

5) arbetet hänför sig till ett förtroende- eller förvaltningsuppdrag som renskötaren sköter eller annat motsvarande uppdrag, eller om

6) arbetet består av sådant arbete för förädling av renprodukt som inte är nödvändigt med tanke på produktens hållbarhet.

5 §

Ersättningens belopp

Före utgången av det föregående kalenderåret fastställer social- och hälsovårdsministeriet maximiantalet vikariehjälpsstimmar per renskötare som ersätts under kalenderåret.

Ersättningen är lika stor som renskötarens kostnader för ordnande av vikariehjälpen, dock högst 17 euro per timme.

Såsom kostnader på grund av ordnande av vikariehjälp betraktas:

1) lön som betalats till en arbetstagare som är i anställningsförhållande till renskötaren jämte därtill hörande socialskyddsavgifter, och

2) ersättning för arbete som betalats till en serviceproducent som antecknats i förskotts- och uppbördsregistret.

Det belopp som anges i 2 mom. justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Det belopp som anges i denna lag motsvarar nivån för lönekoeficienten för 2010.

6 §

Ansökan om ersättning

Ersättning söks hos Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Ersättning skall sökas inom två månader efter det den vikariehjälpstämning som är grund för kostnaderna har upphört, dock senast den 31 december 2012. Till ansökan skall fogas en utredning över vikariehjälpen av den person som varit vikarie.

Av ansökan jämte bilagor skall framgå:

1) tidpunkten för vikariehjälpen,

2) vilka uppgifter som ingått i vikariehjälpen, samt

3) kostnader som ordnandet av vikariehjälpen orsakat, samt

4) övriga uppgifter som behövs för ersättande av kostnaderna.

7 §

Utlåtanden

En i 19 § i renskötsellagen avsedd renvärd skall ge sitt utlåtande till LPA av vilket i nödvändig omfattning framgår hans bedömning av om villkoren för ersättande av kostnaderna uppfylls. Utlåtandet ges av renvärdens i det renbeteslag i vilket den renskötare som anlitat vikariehjälpen är delägare. Renskötarens skall meddela renvärdens om ordnandet av vikariehjälpen genast efter att behovet av vikariehjälp yppat sig.

LPA kan begära utlåtande av renbeteslagets styrelse om en ansökan om ersättning för kostnader står i strid med renvärdens utlåtande eller om det för övrigt är nödvändigt för att ärendet skall kunna utredas.

8 §

Beslutsfattande och betalning av ersättning

Efter att ha fått nödvändiga utredningar och utlåtanden skall LPA avgöra en ansökan utan dröjsmål.

Beslut kan meddelas i form av datorutskrift eller annars åtminstone delvis färdigtryckta handlingar. I så fall kan beslutet under-tecknas maskinellt. Beslutet delges en part på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

LPA betalar ersättningen till det konto i ett penninginstitut i Finland som ersättningsmot-tagaren har uppgett.

9 §

Återbetalning av ersättning som betalats utan grund

Om ersättning har betalats utan grund är

den som fått ersättningen skyldig att återbetala den överbetalda ersättningen till LPA.

LPA kan helt eller delvis avstå från återkrav om detta anses skäligt och återbetalningen av den ogrundade ersättningen inte kan anses ha berott på ersättningsmottagarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. LPA kan avstå från återkrav även då det belopp som skall återkrävas är ringa. Beslut om återkrav skall fattas inom fem år räknat från den dag den ogrundade ersättningen betalades.

Om en fordran som fastställts genom ett beslut om återkrav inte har betalats på förfallodagen får en årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen på de grunder som föreskrivs i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Den förfallodag som är grund för betalningen av dröjsmålsräntan kan infalla tidigast två veckor efter den dag beslutet om återkravet har getts.

Fordran som fastställts genom ett beslut om återkrav får jämte dröjsmålsräntor utsökas utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

10 §

Sökande av ändring

LPA:s beslut får överklagas hos Rovaniemi förvaltningsdomstol på sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften skall inom besvärstiden lämnas in till LPA.

LPA skall rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner besvären. I övriga fall skall LPA utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften, sitt utlåtande samt handlingarna i ärendet till Rovaniemi förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen om denne beviljar besvärstillstånd.

11 §

Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen samt verkställigheten

Den allmänna ledningen, styrningen och

övervakningen av försöket med vikariehjälp ankommer på social- och hälsovårdsministeriet. LPA svarar för verkställigheten av försöket.

12 §

Statens ersättning för kostnaderna för vikariehjälp

Ersättning för kostnaderna för betalning av ersättningar enligt 4 § betalas av statens medel till LPA inom ramen för det anslag som anvisas i statsbudgeten. Ersättningen betalas årligen som förskott i två lika stora poster i januari och juli så att förskottet står till LPA:s disposition den första bankdagen månaden i fråga. Social- och hälsovårdsministeriet kan av särskilt skäl betala förskottet med avvikelser från vad som föreskrivs ovan om LPA:s beredskap att betala i denna lag avsedda ersättningar annars äventyras.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer senast den 25 juni varje år det slutliga beloppet av statens ersättning för det föregående kalenderåret. LPA skall för detta ändamål tillställa ministeriet en utredning över kostnaderna för det föregående året senast den 20 den månad som föregår fastställandet.

Om de förskott som betalats till LPA under det föregående kalenderåret överstiger det slutliga beloppet av statens ersättning används det överskjutande beloppet för kostnaderna för det löpande året. Om förskotten för 2012 tillsammans med det anslag som eventuellt överförts från det föregående året överstiger det slutliga beloppet av statens ersättning skall LPA återbetala det överbetalda beloppet till staten.

13 §

Statens ersättning för förvaltningskostnader

Av statens medel betalas årligen en skälig ersättning till LPA för de förvaltningskostnader som skötseln av uppgifterna enligt denna lag orsakat LPA.

På LPA:s framställning beslutar social- och hälsovårdsministeriet årligen om den i 1 mom. avsedda skäliga ersättningens belopp och betalar ersättningen till LPA i samband

med den ersättning som avses i 31 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996).

14 §

Renskötarens anmälningskyldighet

En renskötare skall meddela LPA sådana uppgifter om sig själv, sin familj och sitt renskötselarbete som kan inverka på erhållandet av ersättning enligt denna lag eller beloppet av en ersättning som skall betalas.

15 §

Hemlighållande och utlämnande av uppgifter

På LPA:s verksamhet i ärenden som hänförs till verkställigheten av denna lag tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) till den del LPA utövar i 4 § 2 mom. i nämnda lag avsedd offentlig makt.

Utöver vad som bestäms i 24 § 1 mom. 20 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är också sådana handlingar och uppgifter i dem sekretessbelagda som hänförs till verkställigheten av denna lag och som berör en renskötarens ekonomiska ställning.

Utöver det som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har LPA rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till skatteförvaltningen lämna ut nödvändiga uppgifter för beskattningen som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som gäller betalda ersättningar, ersättningsmottagare och kostnader som är grund för ersättning.

16 §

Rätt att få uppgifter

På LPA:s begäran är ett renbeteslag och en

renvärd samt skattemyndighet, Pensionskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, pensionsstiftelse och annan pensionsanstalt skyldiga att utan hinder av sekretessbestämmelserna avgiftsfritt lämna ut uppgifter som finns hos dem och som berör renskötarens företagsverksamhet och pensioner som beviljats honom samt andra uppgifter som är nödvändiga för att ett ärende som behandlas skall kunna avgöras eller för att därtill hörande åtgärder skall kunna förverkligas eller för kontroll av uppgifter som lämnats ut till LPA för verkställigheten av denna lag.

17 §

LPA:s rätt att använda uppgifter som lämnats i andra ärenden

LPA har rätt att vid behandlingen av ett ärende enligt denna lag i enskilda fall använda uppgifter som den fått för skötseln av sina övriga uppdrag, om det är uppenbart att dessa uppgifter inverkar på en ersättning enligt denna lag och uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet och LPA också annars separat har rätt till dessa uppgifter. Den som ansöker om ersättning skall på förhand underrättas om att uppgifterna eventuellt kommer att användas.

18 §

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas på vikariehjälp som utförts under åren 2010—2012.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Utän hinder av bestämmelserna i 5 § 1 mom. om fastställande av maximiantalet vikariehjälpstimmar är maximiantalet vikariehjälpstimmar per renskötare 40 under år 2010.

4.

Lag**om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 2006 om pension för lantbruksföretagare (1280/2006)
114 § 1 mom. 9 punkten som följer:

<p>114 §</p> <p><i>Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter</i></p> <p>Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta</p> <p>9) avbytarservice för lantbruksföretagare enligt lagen om avbytarservice för lantbruks-</p>	<p>företagare (1231/1996), avbytarservice för pälsdjursuppfödare enligt lagen om avbytar- service för pälsdjursuppfödare (/) samt för- sök med vikariehjälp för renskötare enligt la- gen om försök med vikariehjälp för renskötare (/), och</p> <p>-----</p> <p>Denna lag träder i kraft den 20 .</p>
--	---

Helsingfors den 16 oktober 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Paula Risikko*

1.

Lag**om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 december 1996 om avbytarservice för lantbruksföretagare
(1231/1996) 6 och 38 §,
av dem 6 § sådan den lyder i lag 1100/2007, samt
fogas till 35 § 2 mom. en ny 2 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

6 §

Rätt till semester

En lantbruksföretagare som avses i 4 §
har rätt att under ett kalenderår på ansökan
få avbytarservice för 25 dagar på grund av
semester.

35 §

*Kostnader för avbytarservice som berätti-
gar till ersättning av staten*

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts

Föreslagen lydelse

6 §

Rätt till semester

En lantbruksföretagare som avses i 4 §
har rätt att under ett kalenderår på ansökan
få avbytarservice för 26 dagar på grund av
semester.

35 §

*Kostnader för avbytarservice som berätti-
gar till ersättning av staten*

Såsom kostnader enligt 1 mom. ersätts
-----

2 a) den lokala enhetens nettokostnader
för genomförande av läroavtalsutbildning
som leder till avbyterycket och som god-
känts av pensionsanstalten inom ramen för
det anslag som anvisas i statsbudgeten för
ändamålet,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §

38 §

*Betalning och justering av förskott**Betalning och justering av förskott*

Pensionsanstalten betalar förskott för kostnader enligt 35 § till en kommun som ingått uppdragsavtal. *Förskottets storlek bestäms på grundval av antalet dagar för vilka avbytarservice lämnats i de kommuner som finns inom den berörda lokala enhetens verksamhetsområde under finansåret före det föregående finansåret samt på grundvalen av den ändring som enligt pensionsanstaltens uppskattning väntas ske i antalet dagar.* Förskottet betalas från och med ingången av finansåret månatligen i lika stora poster senast den 11 varje månad.

Pensionsanstalten betalar förskott för kostnader enligt 35 § till en kommun som ingått uppdragsavtal. *Pensionsanstalten uppskattar förskottets storlek med beaktande av antalet dagar för vilka avbytarservice lämnats inom den berörda lokala enhetens verksamhetsområde under finansåret före det föregående finansåret och den genomsnittliga kostnaden per dag samt de ändringar som enligt pensionsanstaltens uppskattning väntas ske i dem.* Förskottet betalas från och med ingången av finansåret månatligen i lika stora poster senast den 11 varje månad.

De förskott som avses i 1 mom. justeras årligen räknat från den 1 juli. För justering av förskotten skall kommunen varje år före den 15 juni lämna pensionsanstalten uppgifter om de kostnader enligt bokföringen som orsakats av den avbytarservice som ordnats före utgången av maj under finansåret. Samtidigt skall kommunen framlägga en uppskattning av de kostnader som den under hela finansåret ordnade avbytarservicen ger upphov till.

Förskotten justeras årligen räknat från den 1 juli. För justeringen skall kommunen varje år före den 15 juni lämna pensionsanstalten uppgifter om de kostnader enligt bokföringen som orsakats av den avbytarservice som ordnats före utgången av april under finansåret. Samtidigt skall kommunen framlägga en uppskattning av de kostnader som den under hela finansåret ordnade avbytarservicen ger upphov till.

Om beloppet av de förskott som har betalats till kommunen före utgången av maj är lika stort eller större än det i 2 mom. avsedda beloppet av kostnaderna enligt bokföringen, betalas förskotten fram till utgången av finansåret till det belopp som avses i 1 mom. *Förskotten justeras dock så att de motsvarar kommunens i 2 mom. avsedda uppskattning, om beloppet av de kostnader som orsakas av den under hela finansåret ordnade avbytarservicen enligt nämnda uppskattning skulle bli mindre än det sammanlagda beloppet av förskotten enligt 1 mom. beräknat för hela finansåret.*

Om beloppet av de förskott som betalats till kommunen före utgången av april inte avviker väsentligt från det i 2 mom. avsedda beloppet av kostnaderna enligt bokföringen, betalas förskotten fram till utgången av finansåret till det belopp som avses i 1 mom. *I övriga fall justeras förskotten så att deras belopp per månad motsvarar det månatliga beloppet av de kostnader enligt bokföringen som avses i 2 mom.*

Om beloppet av de förskott som betalats till kommunen före utgången av maj är mindre än det i 2 mom. avsedda beloppet av kostnaderna enligt bokföringen, justeras förskotten så att deras belopp per månad motsvarar det månatliga beloppet av de kostnader enligt bokföringen som avses i 2 mom.

Om det är uppenbart att de kostnader som

Om det är uppenbart att de kostnader som

Gällande lydelse

avbytarens orsakar för hela finansåret av särskilda skäl är väsentligt större än det enligt 4 mom. justerade förskottet, kan det förskott som skall betalas till kommunen justeras att motsvara de av pensionsanstalten uppskattade verkliga kostnaderna.

Föreslagen lydelse

avbytarens orsakar för hela finansåret av särskilda skäl är väsentligt större eller mindre än det enligt 1 mom. betalda förskottet eller det enligt 3 mom. justerade förskottet, kan det förskott som skall betalas till kommunen justeras att motsvara de av pensionsanstalten uppskattade verkliga kostnaderna. Vid behov kan till kommunen även betalas ett separat förskott om kommunen visar att den betalt en enskild kostnad som orsakats av avbytarens service och som varit betydande i förhållande till kommunens förskott.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

_____

4.

Lag**om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 2006 om pension för lantbruksföretagare (1280/2006)
114 § 1 mom. 9 punkten som följer:

Gällande lydelse

114 §

*Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts
uppgifter*

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har
till uppgift att sköta

9) avbytarservice för lantbruksföretagare
enligt lagen om avbytarservice för lant-
bruksföretagare (1231/1996), och

Föreslagen lydelse

114 §

*Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts
uppgifter*

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har
till uppgift att sköta

9) avbytarservice för lantbruksföretagare
enligt lagen om avbytarservice för lant-
bruksföretagare (1231/1996), *avbytarservi-
ce för pälsdjursuppfödare enligt lagen om
avbytarservice för pälsdjursuppfödare (/)
samt försök med vikariehjälp för renskötare
enligt lagen om försök med vikariehjälp för
renskötare (/), och*

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .